

Kıbrıs'ta ada çapında Güven İnşaaası Dayanışma Hikayeleri

Eylül 2011

Avrupa Komisyonu Kıbrıs Sivil Toplum İş Başında Programı 2010–11

Bu yayında bir araya getirilen metinlerden, kullanılan terimler de dahil olmak üzere yalnızca yazar(lar) ve/veya AB tarafından finanse edilen EK Kıbrıs Sivil Toplum İş Başında 2010-11 projesinin faydalanıcılarından biri olan INTRAC sorumludur. Avrupa Komisyonu, bu içerikten hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz. AB "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti"ni değil, yalnızca üye devlet olan Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanıır. Burada 389/2006 Konsey Tüzüğü'nün 1(3) maddesi geçerlidir: *'Böyle bir desteğin hibe edilmesi bölgede Kıbrıs Cumhuriyeti Hükümeti dışında herhangi bir otoritenin tanındığı anlamına gelmez.'*

İçindekiler

Giriş	3
Yaklaşım.....	3
Vaka çalışmaları	4
Vaka çalışması 1: Management Centre	5
Giriş	5
Bulgular	5
Vaka çalışması 2: Sivil Toplum Destek Merkezi.....	7
Giriş	7
Bulgular	7
Vaka çalışması 3: Akova Kadınlar Derneği	9
Giriş	9
Bulgular	9
Vaka çalışması 4: Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği	11
Giriş	11
Bulgular	11
Vaka çalışması 5: Kıbrıs Toplum Medya Merkezi	13
Giriş	13
Bulgular	13
Vaka çalışması 6: KONTEA (Türkmenköy) Kültürel Mirası Koruma Projesi.....	15
Giriş	15
Bulgular	15
Vaka çalışması 7: Gençlik Örgütleri – HASDER ve Soma Akriton	17
Giriş	17
Bulgular	17
Tartışma konusu: fark yaratmak	19
Bonding (bağlayıcı) sosyal kapital: toplum değerlerini ve aktivitelerini geliştirme	19
Bridging (köprücü kurucu) sosyal kapital: toplumlar arasında ilişkileri teşvik etme	19
Linking (birleştirici) sosyal kapital: nüfuzu ve kaynakları olanlar ile bağlantıları güçlendirme	19
Tartışma konusu: Karşılaşılan zorluklar	20
İç meselelerin etkisi	20
Dış ilişkilerin etkisi	21
Politik kısıtlamaların etkisi	22
Anahtar Öneriler	22
İletişim	22
Daha geniş bir kitleye ulaşmak	22
Stratejik gelişim	23
Savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri.....	23
Daha fazla bilgi için	24

Bu çalışmanın finansmanı Avrupa Birliği tarafından sağlandı. Bu dokümanın içeriği Birleşik Krallık'ta meskun INTRAC'ın sorumluluğu olup, hiçbir şekilde AB'nin görüşlerini temsil etmez.

Giriş

Bu kitapçık sivil toplumun Kıbrıs'ta güven ve uzlaşma sağlama konusundaki rolü üstünde duran INTRAC projesinin tamamlayıcı bir parçasını oluşturur. Kitapçık, projede çalışan araştırmacılar tarafından yapılan yedi vaka çalışmasının sonucu ortaya çıkan bulguların, INTRAC tarafından yazılan özetilenmiş halidir. Bu proje AB tarafından finanse edilen ve "Kıbrıs Türk Toplumunda sivil toplumun rolünü güçlendirmeyi ve Kıbrıs Türk toplumu ile Kıbrıs Rum toplumu arasında daha fazla güven, diyalog, işbirliği ve yakın ilişkilerin gelişmesine uygun bir ortamı teşvik etmeyi Kıbrıs sorununa çözüm için önemli bir adım olarak" hedef alan programın bir parçasıdır.¹ INTRAC projesi 2006-08 yıllarında her iki taraftan sivil toplum çalışanlarını ortak aktivitelerde bir araya getiren Kıbrıs Sivil Toplumunu Güçlendirme Programı'nın çalışmalarına dayalıdır.² Bu program süresince, INTRAC Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türk konsorsiyum ortakları ile birlikte sivil toplumun temasının bazı güven artırıcı etkilerini ve bunların ne anlama geldiğini gözlemledi. Bu araştırma ise güven artırmanın nasıl oluştuğunu, bunu destekleyen veya engelleyen etkenleri, bunun getirdiği zorlukları ve bu zorluklarla nasıl başedilebileceğini de içeren daha derin bir analiz sağlayarak, söz konusu gözlemleri daha ileriye götürür.

INTRAC araştırma projesinin genel amacı sivil toplumun oynadığı rolü güçlendirerek Kıbrıs'ta barış sürecini geliştirmektir. Özel hedef ise, bu rolün daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve böylece paydaşların (sivil toplum örgütleri, politika geliştirmeye katkı koyanlar, ve uluslararası kurumlar da dahil olmak üzere hükümetler ve fon sağlayıcılar) gelecekte bu rolü daha etkin bir şekilde sürdürmeleridir. Bu araştırma ayrıca sivil toplum örgütlerinin ve sivil toplum destek ajanslarının güven artırıcı teknikleri daha etkili kullanmalarına katkı koyacak, ve böylece iki toplumlu işbirliği ihtimalini artıracak ve sivil toplum destek programlarının güven artırıcı unsurlarının etkinliğini yükseltecektir. Son olarak, bu proje iki toplumlu, ve buna ilişkin sivil toplum güven artırma ve işbirliğine dair politika ve uygulamalarla ilgili bilgi ve öğrenmeye önemli bir katkı koyacaktır.

Proje, Kıbrıs'ta ve yurt dışında iki toplumlu sivil toplum etkinliklerini destekleyen ve engelleyen etkenlerle ilgili katılımcı araştırmaya odaklanır. Bu araştırmaya literatür incelemesi; 105 paydaşla (STÖ temsilcileri, sponsorlar ve politika yapımcılar dahil) yapılmış, yarı yapılandırılmış mülakatlar; ve Kıbrıs'taki STÖ'leri hakkında yedi örnek vaka incelemesi dahildir. Araştırmanın bulguları örnek vaka inceleme raporu, politika önerileri, STÖ'ler için elkitabı, akademik makale, uygulayıcı çalıştay, ve yoğun, etkileşimli STÖ ziyaretleri aracılığı ile paylaşılmaktadır.

Yaklaşım

Araştırmanın ilk aşaması aşağıdaki konular dahil olmak üzere sivil toplumun güven geliştirmeye ne şekilde katkı koyduğunu tesbit eder:

- iki toplum arasında iletişim için ilişkiler ve fırsatların yaratılıp korunması;
- her iki toplumun diğer toplum hakkındaki bilgi ve anlayışını geliştirmeye yardımcı olmak;
- işbirlikleri ve ortaklıklar geliştirip, kaynakları paylaşmak;
- hem kendi örgütleri hem de toplumun geneli için iki toplumlu etkinlikler düzenlemek ve katılmak;
- etkinliklerinin somut yararlarından her iki toplumundaki bireylerinin faydalanmasını sağlamak;
- güven artırıcı önlemlerin ve karşılıklı dayanışmanın takdir edilmesini teşvik etmek; ve
- kendi toplumlarındaki diğer kurumların ve projelerin kapasitelerini geliştirmek.

¹ Avrupa Komisyonu (2007) 'Reconciliation, Confidence Building Measures and Support to Civil Society: Cypriot Civil Society in Action', kaynağa ulaşım <http://ec.europa.eu/europeaid/tender/data/d52/AOF79952.doc> (14 Eylül 2011'de alınmış).

² Daha fazla bilgi için bakınız www.intrac.org/pages/en/ccssp2008.html

Bir ana fon ajansı temsilcisinin dediği gibi “STÖ’lerin en büyük başarısı en azından temel bir düzeyde iletişim ve ilişkilerin gelişmesine fırsat tanıyan, temel seviyede bir güven geliştirmiş olmalarıdır”.³

Fakat sivil toplum örgütleri çok zor bir yasal, politik ve sosyal bağlamda çalışmaktadırlar ve bu durum sivil toplumun yalnızca barışa katkı koymasını değil, gelişimini de engellemektedir.

Sivil toplumun Kıbrıs’ta barış geliştirmeye nasıl katkı koyduğunu ve karşılaşılan zorlukları daha derin bir şekilde anlamak için bu kitapçıkta özetlenen vaka çalışmalarını yaptık. Bu çalışmalarda aşağıdaki göstergelerden oluşan bir sosyal kapital çerçevesi kullandık:

1. *Bonding (bağlayıcı) sosyal kapital*, sosyal değerleri ve toplum aktivitelerini desteklemek için bir toplumsal altyapı oluşturmayı ifade eder.
2. *Briding (köprü kurucu) sosyal kapital*, örgütün iki toplum içinde katılımı nasıl teşvik ettiğini ve toplumlar arasında nasıl köprü kurduğunu ifade eder.
3. *Linking (birleştirici) sosyal kapital*, bir örgüt ile uluslararası zümre de dahil olmak üzere etki, güç ve kaynaklara sahip sektörler, ajanslar ve kurumlar arasında bağlar kurmayı ifade eder.

Bonding sosyal kapital, sivil toplumun gelişmesini ve bu sayede daha etkili bir şekilde köprüler kurma potansiyelini artırmasını sağlayan uygun bir altyapının (sosyal değerler de dahil) geliştirilmesine sivil toplumun koyduğu katkının boyutunu analiz etmek için bir çerçeve sunar. Linking sosyal kapital ise Kıbrıs’taki sivil toplumun anahtar ajanslar ve sektörlerle uygun bağlantıları ne ölçüde oluşturabildiklerini ele alır. Bu bağlantılar yalnızca STÖ’lerin çalışmalarının uzun vadeli sürdürülebilirliğine katkı koymakla kalmaz, aynı zamanda sivil toplumun gerekli süreçleri ve yapıları etkileyerek ve geliştirerek barış oluşumuna anlamlı katkı koyabilmesi için de gereklidir. Bu süreçleri yakalamak için en uygun yaklaşımın vaka çalışmaları altında analiz yapmak olduğuna karar verildi.

Vaka çalışmaları

Aşağıdaki vaka çalışmalarının her biri sivil toplumun Kıbrıs’ta güven ve barış geliştirme çalışmalarına yaklaşımlarının farklı bir yönünü temsil etmektedir. Bu örgütler farklı temalara odaklanıp, farklı bağlamlarda çalışmaktadırlar, ve bu alanda yapılan sivil toplum çalışmalarının küçük fakat temsili bir örneğini oluştururlar.

- Vaka Çalışması 1 – The Management Centre (MC-Med)
- Vaka Çalışması 2 – Sivil Toplum Destek Merkezi (NGO SC)
- Vaka Çalışması 3 – Akova Kadınlar Derneği (AKD)
- Vaka Çalışması 4 – Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği (AHDR)
- Vaka Çalışması 5 – Kıbrıs Toplum Medya Merkezi (CCMC)
- Vaka Çalışması 6 – KONTEA (Türkmenköy) Kültürel Mirası Koruma Projesi
- Vaka Çalışması 7 – Gençlerle Çalışma (HASDER ve Soma Akriton)

³ Bakınız Gillespie, N., V. Georgiou, and S. Insay (2011) ‘The role of civil society in building trust and reconciliation in Cyprus’, *ONTRAC* 48 (May 2011): 4–5.

Vaka çalışması 1: Management Centre

Giriş

Management Centre (Akdeniz Yöneticilik Merkezi veya MC-Med) Kıbrıs'ın kuzeyinde kar amacı gütmeyen, sivil toplum kuruluşu konumunda bir destek merkezidir. Merkezin amacı, Kıbrıs Türk toplumunda uluslararası standartlara bağlı olarak sürdürülebilir kurumsal gelişim ve profesyonel yönetim sistemlerine katkı koymak ve sivil toplumun politika üretme ve uzlaşım süreci içindeki rolünü güçlendirmektir. Management Centre, Kıbrıs'ın güneyinde yer alan Sivil Toplum Destek Merkezi (Vaka Çalışması 2) de dahil olmak üzere birçok yerel ve uluslararası ortaklarla çalışmaktadır.

Management Centre'in birçok programı arasında başlıca Sivil Toplum ve Uzlaşım, Profesyonel Gelişim ve Çalışma Odaklı Öğrenim, Kurumsal ve Ekonomik Gelişim, İletişim ve Dil Eğitimi yer alır. Merkez kapasite geliştirme ve çeşitlilik gibi eğitimler sunmakta, ve hem kendi stratejisini belirlemek hem de diğer kurumlar adına toplumun ihtiyaçlarını ve endişe duyduğu konuları ortaya çıkarmak için araştırmalar yapmaktadır. Merkezin programları STÖ'ler için olduğu kadar, özel ve kamu sektörleri için de yönetim ve gelişim konularını ele almaya katkı koymaktadır. Lefkoşa'da bulunan merkez, Management Centre üyeleri ve iş ortaklarının faydalanabileceği toplantı, çalıştay ve eğitim amaçlı odalara sahiptir.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

Toplumun güvenini ve kapasitesini artırmak, toplum zenginliğini ve toplumsal aktiviteyi ilerletmek açısından elzemdir. Management Centre eğitimlerine katılanları gelecekteki fırsatlar ve etkinliklerden yararlanmaları yönünde aktif olarak teşvik etmektedir. Management Centre toplum hareketlerine katılımı teşvik ederken, aynı zamanda toplum liderliği becerileri de geliştirmektedir. Bu süreçler hareketli bir sivil toplum geliştirmek ve iki toplum arasında ilişkileri sağlayacak ön koşulları yaratmak açısından gereklidir.

Management Centre, Avrupa Komisyonu desteği ile kurduğu Bağımsız Medya Merkezi (IMC) ile STÖ'lerin, medya temsilcilerinin ve bağımsız medya uzmanlarının sivil toplum bakış açısıyla haber veren bir İnternet Haber Ajansı Portalına ulaşmalarını ve katkı koymalarını da sağlamaktadır. Management Centre, Sivil Toplum ve Uzlaşım programı altında toplumu Kıbrıs için federal bir çözümün ne anlama geleceği, uzlaşmanın ekonomik faydaları, ve toplumun bu konudaki rolü hakkında bilgilendirmek için kamu toplantıları düzenlemektedir. Bu program toplumun kaygılarına öncelik vermekte ve iki toplumlu olası bir çözüm için hazırlanmanın önemini vurgulamaktadır. Management Centre ayrıca NGO Supoort Centre (NGO SC) ve INTRAC ile işbirliği içinde eğitim, teknik yardım, yerel eğitmen veya danışman eğitimi, kurumsal gelişim planlaması ve aynı zamanda el kitapları ve etkinlik sağlama konularında yardımcı olan 18 süren ada çapında bir UNDP-ACT⁴ Kıbrıs Sivil Toplum Geliştirme Programı'nda yer aldı. Management Centre ve NGO Supoort Centre daha yakın geçmişte, UNDP tarafından finanse edilen ENGAGE projesi ile STÖ'lere dayanışmalarını desteklemek ve iki ana toplum arasında ilişkileri geliştirmek amacıyla hibeler dağıttı. Bunun yanında, ENGAGE projesine bağlı olarak, Management Centre Kıbrıs Türk toplumundaki STÖ'lere her iki toplumdaki çalışmalarını yaymak için teknik destek sunmaktadır.

Toplum içinde bağlılığı artırmakta anahtar bir gelişme Management Centre tarafından yönetilen, 2006 yılında kurulmuş ve şu anda 13 örgütün yer aldığı Kıbrıs STÖ Ağı'dır. Bu ağ, STÖ'ler arasında dayanışmayı ve deneyim ile uzmanlık paylaşımını, ve toplu hareket ile sivil toplumun etkinliğini artırarak, STÖ sektörünün kapasitesini geliştirmeye katkı koymaktadır. Ağın amacı böyle bir dayanışmayı destekleyecek hizmetler vermek ve Kıbrıs Türk toplumunda STÖ'ler arasında diyalogu artırmak ve güçlendirmek; STÖ'ler arasında demokratik katılımı güçlendirmek; ve AB düzeyinde karar verme süreçlerine ve bunun ile ilgili aktivitelere katılmaktır.

⁴ Birleşmiş Milletler Gelişim Programı – Dayanışma ve Güven Hareketi.

Eğitim etkinlikleri ise üyelere ek kapasite geliştirme fırsatları sunmakta, ve hem Ağ hem de ENGAGE aracılığı ile dayanışma ve daha güçlü bir müşterek sesin gerekliliğini vurgulamaktadır. Böylece sivil toplum sektöründe kamu güvenini geliştirmeye yardımcı olup, ve bu sektörün olumlu, bağımsız ve resmi aktiviteler sayesinde, genellikle güvenilmez parti politikası aktivitelerine göre diğer sektörlerden farklı görülmesine katkı koymaktadır. Management Centre'in toplum ihtiyaçları ile kendi sundukları aktiviteleri eşleştirebilme yeteneği STÖ'lere olan kamu güvenini artırıcı etkiye sahiptir. CIVICUS sivil toplum araştırma projesinden elde edilen bulgular, bu anlamda Management Centre için çok değerlidir. Management Centre'in çalışmalarında, etkinlik duyurularını daha etkili yapılması, farkındalık oluşturmak için medya ile olumlu ilişkiler geliştirilmesi ve daha geniş kitlelere ulaşmak, toplumsal etkinliklere katılımı teşvik etmek konusunda çok başarılı olduğu görülmektedir.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

Management Centre kuruluşundan bu yana STÖ Destek Merkezi ile olan yakın ortaklığı, ENGAGE programı altında ortak çalışması, ve daha yakın bir zamanda da Kıbrıs'ta yapılan çalışmaların, ki buna savunuculuk da dahildir, etkinliğini artırmak için gelişim konularında çalışan STÖ'leri biraraya getiren ada çapındaki STÖ Geliştirme Platformu (CYINDEP) sayesinde Kıbrıs Rum toplumu ile yakın ilişki içindedir.

Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumlarının birbirine karşılıklı bağımlılığı, ve sivil toplumun bu bağımlılığa hizmet etme rolü konusundaki farkındalığı, Management Centre'in Kıbrıs Rum toplumu ile ilişki kurma ve aynı zamanda Kıbrıs Türk STÖ'lerinin kapasitelerini geliştirme çabalarını büyük ölçüde etkilemektedir. CYINDEP, ENGAGE, ve CCMC bunu isbatlayan en yeni girişimlerden üçüdür. Örneğin, ENGAGE projesinin sivil toplumun uzlaşım konusundaki rolünü güçlendirmeye dair bir girişimi, tüm adayı ilgilendiren sağlık ve çevre gibi konulara müşterek bir yaklaşım getirmek için ortak tematik hareketleri artırmak oldu.

Yukarıda bahsedilen ve Management Centre'in oluşturulmasına yardımcı olduğu yapılar, katıldığı iki toplumlu kampanyalar, ve sunduğu programlar ile Kıbrıs Türk toplumu ile Kıbrıs Rum toplumunun bir biri ile alakadar olma açısında istekliliği artırmakta başarılı olduğu görülmektedir. Örneğin, ENGAGE küçük hibe programından yaralanan sivil toplum örgütleri, projelerinin iki toplumdan bireylerin kişisel ilişkiler kurmasına yardımcı olduğunu ve bunun da önyargıları aşma çabalarına katkı koyduğunu belirttiler.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

Management Centre, Kıbrıs Türk toplumunun içindeki ve dışındaki kurumlarla resmi ilişkiler ve işbirliği geliştirir ve bunun sonucunda ise, politik ve toplumsal etkisini güçlendirmektedir. Bu ilişkiler arasında aşağıdaki örnekler verilebilir:

- Kıbrıs Türk STÖ'lerine güç kazandıran Kıbrıs STÖ Ağı'na katılım;
- Management Centre'in sesini duyurmasına, Avrupa Birliği'nde varlığını göstermesine ve savunuculuk için fırsatlar yakalamasına imkan tanıyan, Avrupa STÖ Destek ve Gelişim Konfederasyonu'na (CONCORD) ada çapındaki CYINDEP platformu aracılığı ile katılım;
- Azerbaycan'daki Ekonomik Gelişim Merkezi, TRIALOG, INTRAC, UNDP, ve başka uluslararası fon vericiler de dahil olmak üzere diğer uluslararası kurumlarla işbirliği.

Management Centre, yayınları, web sitesi, ve STÖ Ağı aracılığı ile yararlı kaynaklar sunmakta ve bilgi paylaşımında artırmaktadır. ENGAGE ve Kıbrıs STÖ Ağı sayesinde ise Management Centre pek çok ortak etkinlik düzenlemektedir; bunlar arasında Haziran 2011'de Kıbrıs 2015 projesi ile ortak olarak düzenlenen iki ana etkinlik yer alır. Bu etkinliklerden ilkinde iki toplumun liderinin temsilcileri, ikincisine ise devam etmekte olan siyasi müzakerelerle ilişkili olan Çevre Teknik Komitesi'nin temsilcileri katıldı. Kayda değer bir başka gelişim ise, 2009 yılında açılışı ile STÖ'leri, her iki toplum liderinin temsilcilerini ve Türkiye ile Yunanistan'dan nüfus sahibi kişileri biraraya getiren ENGAGE projesinin 50'den fazla STÖ'nün imza attığı, sürdürülebilir bir anlaşma için sivil toplumu barış müzakerelerine en üst düzeyde katmak gerektiğini belirten bir bildiri için fırsat olarak değerlendirilmesidir. Bu gelişmelere rağmen, İki yıl sonra ENGAGE projesinin sonuna

yaklaşılırken, sivil toplum temsilcileri süreç içinde sivil toplumun daha önemli bir rol oynamamış olmasına dair hayal kırıklıklarını ifade etmektedirler.

Son olarak, STÖ Ağı mevcut (günümüzün ihtiyaçlarına uymayan ve yetersiz) STÖ yasasında STÖ'lerin birlikte ve bağımsız olarak çalışmasını güçleştirecek değişiklikler yapılmasına başarılı bir şekilde karşı çıktı. Kısmen CONCORD ve AB ile ilişkiler aracılığı ile, uluslararası toplumdan destek alındı ve demokratik olmayan yeni yasanın onaylanmasını durdurup, uluslararası standartlara uygun, STÖ dostu alternatif bir yasa tasarlandı.

Vaka çalışması 2: Sivil Toplum Destek Merkezi

Giriş

NGO Supoort Centre (STÖ Destek Merkezi veya NGO SC) Kıbrıs'ın güneyinde içinde Kıbrıs Türk ve uluslararası kurumlarla ortaklıklar kuran, Kıbrıs Rum gruplarını temsil eden ve destekleyen, ve kapasite geliştirme, ağ kurma, güven ve uzlaşım programları yürüten ana STÖ destek kurumudur. Bu vaka çalışması NGO SC'nin böyle bir desteği nasıl sağladığını ve bunun Kıbrıs Türk toplumu ile barış inşası ve köprüler kurmaya nasıl yardımcı olduğunu gösterir.

NGO SC, Kıbrıs'taki sivil toplumu eğitim, danışmanlık ve teknik hizmetler ile güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu amaca yönelik etkinlik ve iletişim yönetmeye ek olarak, sivil toplumun şeffaf ve demokratik toplumlar oluşturmaktaki rolüne dair farkındalık yaratmaktadır. Merkezin, bir Kıbrıs Türk kurumu olan Management Centre ile uzun soluklu bir ortaklığı bulunmaktadır. Ayrıca farklı büyüklükteki diğer birçok STÖ, yerel ve merkezi yönetimler ve uluslararası fon sağlayıcılar ile de güçlü bağları vardır, ve yakın geçmişte de birçok medya kuruluşu ile temas geliştirmektedir.

Bu vaka çalışması ağırlıklı olarak iki proje üstünde durur: ENGAGE, ve Çeşitliliği ve Gönüllülüğü Kutlamak. NGO Supoort Centre ve Management Centre tarafından ortak olarak yürütülen ENGAGE bireylere ve gruplara barış ve uzlaşma sürecine aktif olarak katılma fırsatları tanımaktadır. Proje kapasite geliştirme, barış sürecinde sivil toplumun rolü konusunda kamu farkındalığı yaratma, ve CIVICUS raporunu güncellemeye odaklanmıştır. Çeşitliliği ve Gönüllülüğü Kutlamak, NGO SC ve Management Centre tarafından yürütüldü. Proje, Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasında daha fazla güven, diyalog, dayanışma ve yakın ilişkilerin oluşturulmasına müsait bir ortam geliştirmiştir. Her iki toplumdan on kurumun katılımı ile dezavantajlı grupları ilgilendiren meseleler üstünde çalışıldı: engelliler, yaşlılar, çocuklar, göçmenler, hastalıktan muzdarip insanlar, kadınlar ve kırsal kesimde yaşayanlar.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

Toplum hareketlerini geliştirmek ve toplum hareketini artırmanın ilk adımlarından biri, özellikle de ötekileştirilmiş kesimlerde toplumun özgüvenini ve becerilerini geliştirmektir. ENGAGE toplumun zor erişilir kesimlerini hedef alırken, Çeşitliliği ve Gönüllülüğü Kutlamak, dezavantajlı gruplarla çalışan kurumları hedefledi. NGO SC hem toplum içindeki toplumsal birliği, hem de insanların kurumlara güvenini artırmaya çalışmaktadır. Farklı girişimlere katılarak, NGO SC benzeri konularda çalışan birçok çeşitli STÖ arasında daha güçlü ortaklıklar ve bağlantıları teşvik etdi. CIVICUS sivil toplum araştırma projesine katılmak, NGO SC'e aktiviteler ve ihtiyaçlar arasında daha iyi bir eşleştirme yapabilmek amacı ile toplum ihtiyaçlarının belirlenmesi konusunda sistematik danışmanlık araştırması sunma fırsatı tanımaktadır. NGO SC aynı zamanda 2006–08 Kıbrıs Sivil Toplumu Güçlendirme Programı'nda INTRAC ve Management Centre ile ortak çalıştı.

Bilgi paylaşmak, NGO SC'nin ana işlevlerinden biridir; web sitesi, e-posta listesi ve el ilanları aracılığı ile süregelen STÖ aktivitelerine dair bilgiler sunmaktadır. Ayrıca bir gazete (Alitheia) ve radyo istasyonu (Astra) ile STÖ'ler ve çalışmaları ile ilgili içerik sağlamaları için bir tür dayanışma geliştirilmiştir. Engage televizyon reklamları hem Kıbrıs Rum, hem de Kıbrıs Türk toplumunda yayınlandı. Bu medya dayanışması, oldukça etkili bir yayını geliştirme atılımını temsil etmesi

açısından NGO SC için önemli bir başarıdır.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

ENGAGE, uzlaşımı destekleyen ortaklıkların, ağların, ortak girişimlerin ve STÖ'lerin öncülüğünde devlet politikalarını etkilemeye teşvik ederek sivil toplumun uzlaşma sürecindeki rolünü güçlendirmek için geliştirildi. ENGAGE sayesinde, her iki toplumdan gruplar iki toplumlu aktivitelere daha fazla katılmaya ve verimli çalışma ilişkileri geliştirmeye başladılar. Bu durum ise iki toplum arasında bölünmeye yol açan meselelerin ötesine geçmekte yardımcı olan karşılıklı bağımlılık duygusunu artırdı. 2003 yılında 'sınır' kapılarının açılması ile hareket kısıtlamaları azaltılınca, iki toplumlu aktivitelere katılımında bir artış görüldü. ENGAGE iki toplumlu aktivitelerin düzenlenmesine geçişi güçlendirmek için etkili yaklaşımlara kapsamlı bir örnek oluşturmaktadır; proje, her iki toplumdan da projenin her yönüyle ilgili görüş alarak, iki toplumdaki çalışanları ve kurumları hemfikir olunmuş bir yaklaşımda buluşturdu. NGO SC, Management Centre ile birlikte ada çapındaki STÖ Geliştirme Platformu (CYINDEP) ile de ilişkilidir. NGO SC, Kıbrıs Rum toplumunun Kıbrıs Türk toplumundaki gruplarla temas ve dayanışma kurmasına fırsat sağlamaktadır.

İki toplumun karşılıklı bağımlılığını ve sivil toplumun bu karşılıklı bağımlılığa hizmet etme rolünü kabul etmek bu iki toplumlu çabaları olumlu etkiler. Haziran 2011'de yapılan sürdürülebilir gelişme ve sivil toplum konferansı gibi ortak meselelere dair girişimler, her bir toplumun diğerine istinatının önemini belirtmeye ve birbiriyle ilişki kurma istekliliğini artırmaya yardımcı olur. Bu isteği artırma çabaları değişken başarı düzeyleri elde etmektedir; bu konuda detaylı bilgi yedi vaka çalışması için yazılan ayrı çalışmaları raporlarında yer almaktadır. İki toplumlu etkinliklere ve projelere katılım yolu ile kişilerin, toplumun bölünmüşlüğü kendi toplumlarına getirdiği zorlukları ve karşılaşılan zorlukların birçoğunun aynı olduğunu daha iyi farketmeleri sağlanır.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

NGO SC toplumun dışındaki gruplarla aşağıdaki resmi ilişkileri geliştirdi:

- CONCORD: STÖ'lerin daha üst düzeyde seslerini duyurmalarına fırsat tanımanın yanısıra, CONCORD aynı zamanda bu STÖ'leri 18 uluslararası ağa ve CONCORD aracılığı ile temsil edilen Avrupa üye devletlerinden 24 ulusal derneğe bağlar.
- AB: NGO SC'nin AB ile bağları bulunmaktadır ve Kıbrıs meselesine odaklanan güvenlik politikasına dair bir belge sundu. NGO SC beyin takımları ile STÖ'leri buluşturan Avrupa Barış Aracılığı Ofisi'ne (EPLO) üyedir.
- Anna Lindh Vakfı: bu vakıfa üyelik NGO SC'yi bölgedeki 3,000'den fazla kültürler arası diyalog ile ilgili STÖ'yü buluşturan büyük bir ağa bağlar. Ağ sayesinde, uluslararası iletişim, eğitim, bölgesel tematik toplantılara katılım, ve mevcut hibe programları sayesinde proje geliştirme fırsatları vardır.
- CIVICUS: NGO SC ve CIVICUS arasındaki dayanışma, araştırma çalışmalarına yapılandırılmış bir yaklaşım getirdi, ve bu sayede NGO SC araştırma ve rapor yazma becerilerini geliştirdi.

ENGAGE projesinin küçük hibe programı gelecekte toplumlar arasındaki iletişimin gelişmesi için fırsatlar yaratmaktadır. Ayrıca, kurumlara etkinlikler yapmaları, aktiviteler düzenlemeleri, ve diğer toplumdan kurumlar ile ilişkiler geliştirmeleri için fon ve destek sağlamaktadır. Bu da, ötekileştirilmiş topluluklar ile ortak etkinlikler düzenleme gibi hibelerin kapsamında olan alanlarda NGO SC'nin görünürlüğünü artırmaya yardımcı oldu. Merkezin CYINDEP'e katılımı ve Avrupa'dan ortaklarla birlikte yapılan projeler sayesinde, çalışanlar da Brüksel'e çalışma ziyaretleri de dahil olmak üzere, başka türlü elde edemeyecekleri Avrupa'da eğitim fırsatları yakaladılar. Merkezin çalışmalarının güçlü bir özelliği de sivil topluma verdikleri destektir; köy gelişim dernekleri gibi daha az kaynağa sahip STÖ'lere hibe başvuruları yazmak, diğer toplumdan ortaklar bulmak, ve basın bildirileri yazıp dağıtmakta yardımcı olmaktadır.

ENGAGE'e katılım vaka çalışması 1'de özetlendiği gibi, NGO SC'nin önemli etkinlikler düzenleyip katılmasına ve devlet politika yapımcılarına ulaşarak sivil topluma yardımcı olmaktadır.

Vaka çalışması 3: Akova Kadınlar Derneği

Giriş

Akova Kadınlar Derneği (AKD) 2001 yılında Kıbrıs'ın kuzeyinde Akova⁵ köyündeki kadınlar tarafından kuruldu. Amacı köylülerin, özellikle de kendi kişisel gelişimleri için eşit kaynaklara erişimi olmayan kadınların, kaygılarına ve ihtiyaçlarına cevap vermektir. AKD, USAID ve Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi (UNOPS) tarafından finanse edilen İki Toplumlu Gelişim Programı altında bir toplum merkezi kurdu. Bu toplum merkezi, toplumda farkındalık geliştirmek için bir odak noktası olup, ve kırsal kesimdeki kadınların kaynaklara erişimini ve toplumda daha aktif olarak yer alma fırsatlarını artırarak onların güçlendirilmesine katkı koymaktadır. Dernek kuruluşundan bu yana amaçlarına ulaşmak için diğer STÖ'lerle ilişkiler kurmaktadır; bunlar arasında Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası (KTAMS), Kıbrıs Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (KTÜKD), Kadından Yaşama Destek Derneği (KAYAD), Uzlaşım Derneği, Kansere Hastalarına Yardım Derneği (KHYD), ve Uyuşturucu, Sigara ve Alkol ile Mücadele Derneği (USAM) yer almaktadır. AKD, örgütlere geniş kamu kitlesi ile iletişim ihtiyaçlarında destek veren Kıbrıs Toplum Medya Merkezi'nin de (CCMC) bir üyesidir (Vaka Çalışması 5'e bakınız).

AKD özgüven geliştirme ve ebeveynlik kurslarına odaklı eğitim aktiviteleri düzenlemekte, sağlıklı beslenme, uyuşturucu kullanımı ve aile içi şiddet gibi konularda farkındalık artırıcı etkinliklere ev sahipliği yapmaktadır. Toplum merkezi köylülere uzun süre bilgisayar odası, spor dersleri ve çocuklar için okul sonrası aktiviteler sundu. Kadınların bilişim becerilerini, bilgilerini ve formunu artırmanın ve çocukların gelişimini desteklemenin yanısıra bu aktiviteler aynı zamanda kadının cemiyette ve daha geniş toplumda aktif olarak yer almasını teşvik etmektedir. Dernek ayrıca civar köylerdeki kadınları derneğin düzenlediği etkinliklere çekerek ve aynı zamanda STÖ gelişimine bağlı olarak kapasite geliştirme şeklinde destek vererek onlarla güçlü ilişkiler geliştirmiştir. AKD bu şekilde, aynı zamanda Kıbrıs Türk toplumunda kırsal gelişmeye de katkı koymakta, ve bunun aracılığı ile uzlaşım sürecinde anahtar rol üstlenmeyi hedeflemektedir. Toplumun endişeleri konusunda ve bu endişelerin uzlaşma sayesinde nasıl çözülebileceğine dair daha iyi bilgi sahibi olmalarına fırsat veren kırsal kesimdeki kadınları güçlendirme aktiviteleri, derneğin uzlaşma sürecine daha aktif bir katılım geliştirmesi için başlangıç noktasını oluşturur.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

AKD eğitimlerine ve aktivitelerine katılanlar kendilerine inanmaya başladıklarını ve AKD'nin çalışmalarını daha da geliştirmek ve toplumdaki önceliğe sahip olması gerektiğine inandıkları belli meselelere katkıda bulunmak için gerekli beceri geliştirip ve kaynaklara ulaştıklarını belirttiler. Katılımcı kadınlar ayrıca iş gücü piyasasına girmek veya kendi işini kurmak konusunda da kendilerini güçlü hissettiklerini, ve birçoğu da aile ilişkilerinin daha iyiye gittiğini belirtti. AKD, ekip çalışmasını ve liderlik becerilerini geliştirmekte, aktif ve sorumlu katılımı heveslendirmekte, ve başkalarını dinleyip onların ihtiyaçlarını anlamanın önemini vurgulamaktadır. Bu aktivitelerle katılmak özgüveni artırır ve becerileri geliştirir. AKD'ye katılan kadınlar, toplumun getirdiği geleneksel sosyal kısıtlamalara meydan okumak da dahil olmak üzere, toplumda değişime olumlu katkı koyma kabiliyetine yeni sahip olduklarını hissettiklerini belirttiler. AKD, katılımcılara ayrıca deneyimlerini, bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için Management Centre'in düzenlediği (kapasite geliştirme konusu da dahil olmak üzere) eğitimlere ve Türkiye'de çalışma ziyaretlerine katılma fırsatları sundu.

AKD, hedef kitlesine danışmanlık sunarak toplumun ihtiyaçları ve beklentileri ile AKD'nin yaptığı çalışma sonuçları arasında iyi bir eşleştirme sağlamaktadır. Kadınlar toplumdaki önemli meseleleri belirlerler ve bunlara cevap verecek aktiviteler tasarlarlar. Buna etkili toplum geliştirme uygulamaları ile uyumlu katılımcı araştırma teknikleri dahildir; bu şekilde, sonuç olarak ortaya çıkan

⁵ Yaklaşık 650 nüfusa sahip olan Akova (veya Gypsou) 1974 yılına kadar bir Kıbrıs Rum köyü idi. Sonrasında, göçmen olan nüfusun yerini çoğunlukla Larnaka bölgesindeki yerlerinden edilen Kıbrıslı Türkler aldı.

girişimlerin toplum tarafından sahiplenilmesi sağlanır. Örneğin, Akova'lı kadınların işgücü piyasasına katılmalarına engeller konusuna değinen dernek, kadınların istihdam edilebilirliğini artırmak amaçlı bir eğitim sunmak için planlama yapmaktadır.

Katılımcı birçok kadının yaşadıkları yer ve sosyal statülerinden dolayı sivil toplumla ilişki kurmak için başka pek bir yolu yoktur. AKD bu durumda nüfusun az temsil edilen iki kesimini oluşturan kadınlar ve kırsal kesimdekilerin sivil toplum aktivitelerine katılımı sağlamaktadır. AKD, sivil toplumdaki derin kökleri ve yakınlığı, sunduğu yararlı seminerler ve imkanlar sayesinde, kadınları günlük yaşamlarında desteklemekte ve böylece derneğin hem kendi yerinde hem de çevre toplumlardaki güvenilirliğini artırmaktadır.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

2003 yılında Yeşil Hat boyunca geçiş noktalarının açılmasından bu yana, AKD kadınlar için adanın güneyine geziler düzenledi. Düzenli ve sık olmasalar da, bu geziler Kıbrıs Rum toplumu hakkında ilk elden öğrenme fırsatı sağlar. AKD ayrıca kırsal kesimdeki kadınları barış ve uzlaşma ile ilgili konularda bilgilendirerek onların bu konularda kendi bilinçli görüşlerini (geleneksel, erkek önderliğini takip etmek yerine) oluşturmalarını hedefler. Dernek kendi toplumları için daha iyi bir yaşam standardı ile bölünmüşlüğü kırsal kalkınma açısından sonuçları arasında net bir bağ görür. Bu anlamda, AKD ana ihtiyaçları karşılamaya çalışırken, kadınlar bunun yanında fırsatları değerlendirerek bunların ötesindeki daha ana meselelerin bağlamını oluşturan bölünmüşlikle ilgili geniş, uzun vadeli meselelere bakabilirler. Örneğin, geçmişte toplumlar arasındaki şiddet de dahil olmak üzere genel anlamda şiddetle ilgili tartışmaların içine aile içi şiddet konusu da dahil edilir.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

AKD'nin kendi yakın toplumunun dışındaki bağlantıları şunlardır:

- AKD'nin Management Centre ile ilişkisi: bu ilişki iletişim ve kapasite artırıcı eğitim fırsatları sağlar.
- Kıbrıs Toplum Medya merkezine üyelik (CCMC): CCMC AKD'ye çalışmalarını daha geniş bir kitleye ve medyaya duyurmasında yardımcı olur. Örneğin, AKD katılımcıları ile deneyimleri üzerine yapılan mülakatların video kayıtlarını İnternet'te yayınlamıştır. Bu AKD'nin Kıbrıs Rum toplumundan gençlere ve kadın örgütlerine, Kıbrıs Türk televizyonunun veya web sitelerinin yapamayacağı bir şekilde erişmesine yardımcı olur.
- Misafir konuşmacılar: AKD bazen nüfuz sahibi kadınları misafir konuşmacı olarak davet eder; böylece AKD üyeleri başka türlü biraraya gelemeyecekleri önemli kadınlarla buluşma fırsatını yakalarlar.

AKD farklı kaynaklardan fon elde etdi, bunun yanında ayrıca yerel özel işletmelerden ve ürün satışından da fon sağlamaktadır. Bazı bağışlara derneğin sürdürülebilirliğini artırmak için kurumsal ve yönetsel güçlendirme de dahildir.

AKD, yerel politik olaylar; bölgedeki okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili, ve bunun yanında daha geniş politika konularındaki tartışmalara katılmaktadır. Dernek şu anda aile içi şiddet ile ilgili yasanın iyileştirilmesi için lobi çalışmaları, ve bu konu ve madde kullanıcılığı gibi benzeri konuların öğretmen, polis memurları, hemşireler, sosyal hizmet memurları ve diğer anahtar paydaşların eğitimi için müfredata alınması konusunda kampanya yapmaktadır. AKD, trafik kazaları konusunda farkındalık artırma gibi daha geniş kitle katılım etkinlikleri ile otoritelerin dikkatini çekti ve politik gündemde yer kazandı. Başarılarını farkedenden diğer köylerdeki kadınlar ise benzeri etkinlikler organize ederek ile onları izledi.

Vaka çalışması 4: Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği

Giriş

Tarih çoğu ülkenin ulusal müfredatında önemli bir konudur, fakat okullarda öğretildiği şekliyle ulusal kimliği ve topluma aidiyat hissini korumak açısından anahtar bir unsur olduğu göz önünde bulundurulunca, tarihin etnik gerilimin var olduğu ülkelerdeki önemi daha da büyüktür. Gençler tarih okuyarak geçmiş konusunda bilgi sahibi olurlar ve bu da onların mevcut durumlarını anlamlandırmalarına yardımcı olur. Tarihin farklı milliyetçi yorumlarını öğretmek, aynı ülkedeki farklı toplumlara veya etnik gruplara tarihin birbiriyle çelişkili yorumları öğretilince sorunlu olur. Bu durumun yaşandığı Kıbrıs'ta iki ana toplumdaki çocuklar 1974'den önce bile farklı okullara gidip, tarihin çelişkili yorumlarını öğrendiler; bunlar genellikle tarihi olaylarda diğer toplumun rolünü kötüleyen yorumlardan olmuştur. Bu durum belli zamanlarda öğrencileri diğer toplumu düşman olarak görmeye teşvik etmektedir.⁶ Bu vaka çalışmasında, Tarihsel Diyalog ve Araştırma Derneği'nin (AHDR) çalışmaları bu bağlamda ele alınmaktadır.

AHDR, 2003 yılında tarih öğretimi ve öğrenimi ile ilgilenen Kıbrıslı Rum ve Kıbrıslı Türkler tarafından kuruldu. Dernek Kıbrıs'ta sağlıklı bir demokrasinin önemli unsurları olarak algılanan eleştirel düşünceyi ve tarihin daha iyi anlaşılıp uygulanmasını desteklemeyi hedeflemektedir. Dernek iki toplumun okullarında tarih öğretiminin karşılaştırmalı araştırmalarını yapmakta, ilgilenen araştırmacıların yararlanabileceği tarihsel kaynaklar ve ilgili kaynaklardan oluşan bir arşiv geliştirmekte, konferans ve seminer düzenlemekte, ve bölünmeden önce karma olan köylerde iki toplum arasındaki ilişkiler de dahil olmak üzere farklı konularda niteliksel ve niceliksel araştırmalar yapmaktadır.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

AHDR yaptığı araştırmaların sonucunda ek bilgi kaynağı olarak geliştirdiği ilgili öğretim kaynakları ile öğretmenlerin tarih öğretme kapasite ve becerilerini artırmaktadır. Dernek öğretmenlere ayrıca bilgilerini zenginleştirecek, becerilerini güncelleyecek, tarih öğretimindeki güncel yaklaşımlar ve tarih ders kitapları ile okullardaki tarih öğretimine eleştirel bir gözle bakma konusundaki ihtiyaca yönelik farkındalıklarını artıracak konferanslara, seminerlere ve eğitimlere katılma fırsatları sunmaktadır. AHDR ayrıca araştırmacılara ve öğretmenlere, özellikle de Kıbrıslı Türk öğretmenlere, başka türlü ulaşamayacakları uluslararası konferans ve seminerlere katılma fırsatları sunmaktadır. Bu fırsatlar onların başka ayrı toplumların durumları hakkında bilgi sahibi olmalarını ve bu bilgilerin Kıbrıs'a nasıl uyarlanabileceğini irdelemelerini sağlar.

Bunun yanında, AHDR normalde ortak etkinlikler veya seminerleri olmayan ilköğretim öğretmenlerini bir araya getirmeyi başardı. AHDR'ın ayrıca iki toplumdaki öğretmen sendikaları ile bağlantıları vardır ve Kıbrıs'taki diğer STÖ'lerle (ör. PRIO, POST Araştırma Enstitüsü, CCMC, ve Uluslararası Geçiş Dönemi Adaleti Merkezi) ve Avrupa'daki kurumlar ve diğer uluslararası kurumlarla işbirliği yapmaktadır. Bu dayanışma birbirinin etkinliklerine katılma, Lefkoşa'da yürüyüş turları gibi ortak etkinlikler düzenleme, PRIO ile Kritik Tarih Arşivi gibi projeler uygulama, ve bazıları araştırma projelerine dayalı olan öğretim materyalleri geliştirme konusunda işbirliği yapmayı içerir.

Üyelerinin ve yönetiminin her iki toplumdaki gelmesi AHDR'ın iki tarafta da kabulünü artırmaktadır; bu aynı zamanda her iki toplumda da belli kesimler tarafından daha az kabule neden olabilmektedir. AHDR'ın kaynakları genel olarak iki toplumdaki da ilgilenen taraflarca paylaşılmaktadır.

Tarih meselelerine sorgulayıcı ve düşündürücü bir yaklaşım ve çoklu bakış açıları getirmeye çalışma bağlamında, AHDR aynı zamanda başlıkları amaçlarını ifade eden yüksek kalitede iki kampanya yapımında rol aldı: 'Farklı Bakış Açılımları' ve 'Kim Dedi?'. Bu kampanya reklamları her iki toplumda da yayınlandılar ve AHDR web sitesinden bulunabilirler.

⁶Beyidoglu et.al (2010) 'Re-writing History Textbooks: History Education: A tool for Polarisation or Reconciliation?' Nicosia, POST Research Institute.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

AHDR iki toplumdan tarih öğretmenlerinin içinde bulunduğu birçok insanın etkinlikler aracılığı ile birbirlerini tanıyabilecekleri ve aynı zamanda toplumda sorgulayıcı bir yaklaşımı cesaretlendiren analitik düşünme şeklini teşvik edecek şekilde bir platform oluşturdu. AHDR Kıbrıslı Türkler'in ve Kıbrıslı Rumlar'ın aynı ofiste çalıştığı, iki toplumlu bir girişimdir. Bu durum, yakın ilişkinin zamana yayılmasına fırsat vermesi açısından önemlidir; Kıbrıs'ta diğer birçok alanda çalışan insanlar böyle bir fırsata sahip değildir. Yeni açılan Dayanışma Evi (H4C) derneğin tarafsız ara bölgede daha kalıcı bir varlık oluşturmasını sağlayacaktır.

Dernek tarafından üretilen sözlü tarih üzerine yapılan çalışma ,iki toplumun ilişkilerinin, hatta eski karma köylerdekinin bile, farklı şekillerde yorumlandığını göstermektedir. Fakat, çoğu kişinin geçmiş olayları yorumlamaları resmi anlatımlardan çok fazla etkilidir. Karma köylerin sakinlerinin betimlediği yaşayan gerçek, tarihi olayları ihtilafli konuları göz ardı etmeden, geleneksel ve resmi ideolojik biçimlerinin ötesinde bir şekilde sunmanın zorluklarını vurgulamaktadır. AHDR yakın geçmişte bu amaçla, ihtilafli konuların nasıl öğretilebileceğine dair 150 kişinin katıldığı bir konferans düzenlemiştir. Dernek ayrıca tarihin nasıl öğretildiği ve nasıl öğretilmesi gerektiği konularında tartışmalar başlatmıştır. Tarihin geleneksel ders kitapları aracılığı ile öğretilmesinin ötesine geçmenin bir yolu AHDR'ın POST RI ile işbirliği içinde geliştirdiği sözlü tarih arşividir. Köylülerin kendilerinin sözlü tarih projesine katılımı da bir adalet duygusu yaratmaya yardımcı olur. Bunun sayesinde kişiler deneyimlerini paylaşma şansını elde ederler ve böylece uzlaşma sürecine katıldıklarını hissederler.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

AHDR her iki toplumdan öğretmen sendikaları ile bağlar geliştirmiştir fakat Kıbrıs Rum öğretmen sendikaları Bakanlık planları ve genelgelerinde belirtilen barışçı birlik hedefini desteklemeye daha az istekli oldu. Öğretmen sendikaları ile ilişkiler, özellikle de Kıbrıs Türk toplumundaki öğretmen sendikaları ile olanlar, AHDR'ın çalışmalarının güvenilirliğini artırmaya yardımcı olmaktadır; bu da derneğin aktivitelerine katılımı artırmaktadır. AHDR'ın ayrıca kamu kurumlarında anahtar pozisyonlarda bulunan kişiler ile iyi ilişkiler kurmak ortaya çıkabilecek bürokratik meseleleri çözmeye yardımcı olmaktadır. Derneğin birçok gazeteci, özellikle de *Politis* ve *Alitheia* gazeteleri ile iyi ilişkileri vardır; derneğin yönetim kurulu üyelerinden bir tanesinin haftalık sütunu vardır, diğerlerinin ise makaleleri yayınlanmıştır. Önem arzeden bir konu iki ana toplumun politik liderlerinin Mayıs 2011'de H4C'nin basında geniş yer alan açılışına katılmış olmalarıdır.

Farklı projeler için Avrupa Ekonomik Bölgesi (AEB), farklı ulusal elçilikler, UNDP-ACT/USAID, AK, Friedrich Ebert Stiftung, Fulbright Komisyonu, Avrupa Konseyi, ve yerel kurumlar ve bireylerden fonlar aldı AHDR genel olarak Avrupa Tarih Eğitimcileri Derneği'ne üyeliği, ve çeşitli Avrupa ve BM kurumları ile dayanışması sayesinde yüksek derecede görünürlüğe sahiptir.

AHDR, eğitim makamları ile paylaşılan bir eğitim politika önerisi hazırladı. Fakat, dernek eğitim konusunda yapılması önerilen değişikliklerin ele alınmasının yavaş ve zor ilerlediğini belirtmektedir. AHDR Kıbrıs Türk toplumundaki üyeleri aracılığı ile Kıbrıs Türk toplumundaki okullarda kullanılan ders kitaplarının yeniden gözden geçirilmesinde etkili oldu. Bir önceki yönetim sırasında yapılan bu gözden geçirme, 1971'den beridir kullanılmakta olan eski ders kitaplarındaki etnik merkezci yaklaşımdan uzak yeni tarih kitapları ile sonuçlandı. Yeni kitaplar ayrıca sosyal tarihin önemini de vurgulamaktaydı ve önceden canı olarak gösterilen Kıbrıslı Rumlar'ın tasvirini bu kitaplarda normalleştirilmişti. Ne yazık ki, yenilenmiş kitaplar 2009 yılında Kıbrıs Türk toplumunda bir seçim meselesi haline geldi ve seçimi kazanmalarının ardından yeni yönetim tarafından daha milliyetçi ders kitapları ile değiştirildi.

Vaka çalışması 5: Kıbrıs Toplum Medya Merkezi

Giriş

Kıbrıs Toplum Medya Merkezi (CCMC), UNDP-ACT tarafından finanse edilen bir girişimdir; amacı toplum tarafından yönetilen iletişim ve medyayı cesaretlendirmek ve yerel STÖ'leri çalışmalarını ve mesajlarını medyaya ve halka etkin şekilde duyurma konusunda desteklemektir. Bunun yanında CCMC, sivil toplumun medya okuryazarılığının güçlendirmeyi hedefler.

CCMC, 2009 yılının sonuna doğru açıldı. Merkez, medya, gazetecilik ve toplum bazlı girişimler konusunda geçmişi olan altı çekirdek çalışanı ile ara bölgede yer almaktadır. Ayrıca, üye örgütlere eğitim veya hizmet sunmak için kullandığı daha geniş bir uzman kaynağına sahiptir. Bunların arasında film yapımcıları, fotoğrafçılar, ses mühendisleri, grafik tasarımcılar ve gazeteciler yer alır. Merkezin şu anda 30 civarında, yerel örgütlerden oluşan ve büyümekte olan bir üye tabanı vardır. Bu kurumlardan seçilmiş olan temsilciler, ayda bir toplanan ve CCMC çekirdek ekibine yönlendirme ve destek veren bir yönetim komitesini oluştururlar. Bu komite ayrıca ortaya çıkan kaygı ve meselelerin görüşüldüğü bir forumdur.

Üye örgütler, merkezin hizmetlerinden ve ekibin uzmanlığından ücretsiz olarak yararlanabilmektedirler. CCMC'nin sağladığı bu imkan, birçok örgütün küçük olduğu, ve kısıtlı veya olmayan bütçelerle neredeyse tamamıyla gönüllüğe bağlı olarak çalıştığı bir bağlamda özellikle önemlidir. Merkezin ara bölgede bulunması, yapılan toplantı veya etkinliklere her iki taraftan kolayca ulaşılabilmesi gibi pratik avantajlar sağlar. Merkezin ayrıca tarafsız bir alan olarak sembolik bir önemi vardır; bu da kontrol noktalarından geçiş veya Yeşil Hattın diğer tarafına geçmenin getirdiği rahatsızlık duygusunu hafifletmeye yardımcı olur.

CCMC, Ortak Medya İnsiyatifi (CMI) adında bir başka UNDP fonlu projeyi yönetmektedir. Bu bir yıllık proje iki toplumdaki medya paydaşları arasında temas kurmayı ve aralarında işbirliği geliştirme fırsatlarını artırmayı hedeflemektedir.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

CCMC'nin küçük STÖ'lere sunduğu eğitimler bu sivil toplum örgütlerin mesajlarını ve sunum becerilerini arıtmalarına, ve bunları medya ile uğraşmak ve diğer örgütler ve halkla iletişime geçmek için kullanmak konusunda özgüven geliştirmelerine yardımcı olmuştur. CCMC'den en fazla istenen hizmetler kısa video yapımı ve ihtiyaca yönelik eğitimdir. Bu hizmetler hem kurumsal kapasite geliştirir, hem de örgütlerin erişimini artırır.

CCMC'nin, kitlelere erişim ve sunum kapasitesi sayesinde düzenlediği etkinlik ve aktivitelere daha fazla katılım sağlar. CCMC, sivil toplum örgütleri ve onların etkinliklerini CCMC internet etkinlik takvimi ve web sitesindeki videolar aracılığı ile de duyurarak farkındalık ve katılımı artırmaktadır. Bunun yanında, hakim medya ile etkili ilişkiler kurarak, halk ve diğer kurumları sivil toplum aktiviteleri konusunda bilgilendirmeye yardımcı olur. CCMC, özellikle de CMI girişimi ile medya paydaşları ile bağlantılar geliştirdi; mülakatlar, toplantılar ve paydaşlarla düzenlediği konferans ile sivil toplum ve medya meselelerine dikkat çekti. Fakat, mesafe ve zaman kısıtlamalarından dolayı bu aktivitelere Lefkoşa dışındaki yerleri ve grupları katmak daha zor oldu. Bunu çözmek için CCMC 2011'de bir seri çalıştay düzenleyerek, eğitimlerini tüm adayla paylaşmak için mobil bir girişim başlatdı.

STÖ'ler ve aktiviteleri ile ilgili yaydığı bilgiler sayesinde CCMC bu STÖ'lerin şeffaflığına ve açıklığına ve kendilerini halka net ve olumlu bir şekilde sunma yeteneklerine katkı koyar. Bu da STÖ'lere karşı kamu güveni oluştururken ve aynı zamanda CCMC ve çalışanlarının güvenilirliğini artırır.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

Toplum medyasının Avrupa'da halka dayalı medya insiyatifleri ile çeşitliliği desteklemek konusunda önemli bir rol oynadığı kabul edilir.⁷ CCMC Kıbrıs'taki sivil toplumun daha çok gelişmeye ihtiyacı olan bu yanına katkıda bulunma fırsatı sunar. Böylece sivil toplum açısından, iletişim ve karşılıklı anlayışı teşvik ederek güven geliştirme potansiyelini artırır.

Ara bölgede bulunması iki toplumun biraraya gelebileceği paylaşılan tarafsız bir alan sağlamaktadır; geçiş noktalarının açılmasından bu yana ara bölge iki toplumlu aktiviteler için daha genel anlamda bir merkez oluşturmaya başladı. CCMC'nin çalışma yaptığı konudan dolayı: medya becerileri ve teknoloji özellikle genç insanları cezbetme özelliğine sahiptir, böylece CCMC aynı zamanda sivil toplum hareketine yeni yüzler çekmektedir. Bu ise gelecekte güven and uzlaşma sağlamak için genç nesile hitap eden çalışmaların hedef alınması gerektiğini gösterir.

Kıbrıs'ta iki toplumlu programların toplumun geneli üstündeki çok fazla bir etkisi olmadığına inanılabilir, fakat bu etkinliklere katılanlar açısından aktivilerin değerleri çok büyüktür. Bu yüksek değer, üstünde uzlaşılacak politik bir çözüm tabanı durumunda daha geniş çapta neler elde edilebileceğine ilişkin olarak düşünülmelidir. CCMC'nin çalışmaları, sivil toplumun savunduğu ortak meselelere odaklanmakta, ve bunların etrafında artan temasları, toplumlar arasında karşılıklı anlayışı ve saygıyı artırmaktadır. Bilginin iletilmesi ve yayılması bu süreç için hayati önem taşımaktadır ve CCMC partizan olmayan bir araç sunarken, ayrıca diğer paydaşların da bu sürece daha etkili katılmaları için onların becerilerini geliştirmelerine imkan sağlar.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

CCMC'nin UNDP dahil birçok dış ajansla bağlantısı mevcuttur. Bu bağlantılardan faydalanarak yaptığı çalışmalarının çoğunluğu STÖ'lerin mesajlarını yayınlamak için yardımcı olmaya odaklanır. Böylece STÖ'lerin amaçlarının ve başarılarının halk tarafından bilinmesini sağlar ve bunun sonucunda artan görünürlük de fon kaynaklarına ulaşım konusunda yardımcı olabilir. Kıbrıs adasında yaşayan toplumların sosyal gelişiminde sivil toplumun oydadığı role dair bir eksiklik hissedilmektedir, nun bir nedeni ise yerel gruplara önemli görüp ilgilendikleri konurda görüşlerini ifade edebilmeleri için kısıtlı medya alanı verilmesidir. Bu sorunu aşmak için, CCMC hakim medya ile iki toplumda da sivil toplumun görünürlüğünü güçlendirecek bazı resmi anlaşmalar yapmaktadır. Buna örnek olarak Kıbrıs Türk radio kanalının STÖ'lerle ilgili program yayınlaması anlaşması verilebilir. Bu radio programları sayesinde STÖ'ler çalışmalarını anlatıp duyurmaları sağlanmaktadır. STÖ temsilcileri, CCMC çalışanlarının desteklediği Radyo Mayıs'ta düzenli olarak yayınlanan programa katılmaktadırlar

CMI, *Radyo Astra* (Kıbrıs Rum toplumu) ve *Radyo Mayıs* (Kıbrıs Türk toplumu) arasında, CCMC'nin de üçüncü ortak olduğu bir girişim olan *Anahtar Medya*'nın açılışı sayesinde, önemli bağlantılar oluşturmak için bir başka anahtar gelişmeyi sağladı. Haziran 2011'de, CMI tarafından düzenlenen iki günlük konferansın kapanışında iki radio istasyonu ilk ortak, canlı, eş zamanlı yayını H4C'den yaptılar. Bu olay, mevcut durumda iki toplum arasında medya işbirliğinin mümkün olduğunu gösterir ve bunun tüm adada medya profesyonelleri için bir ilham olması ümit edilir.

Kamu görüşü oluşturmak ile kamu politikasını etkilemek açısından önemli bir rolü olan toplum medyasının Avrupa'da birçok devlette geliştiğini belirtmek gerekir. Bunun, daha güçlü bir sosyal bütünlük oluşturmaya ve katılımcı yönetim şekillerine ve demokrasiye katkı koyarak, sosyal kapsamayı teşvik etmeye etkisi vardır. Buna STÖ'leri kamu danışma süreçlerinin oluşturulmasında daha aktif bir rol oynamalarını ve kamu temsilcilerinin anahtar politik konularda daha bilinçli kararlar almalarını sağlamak dahildir.

⁷ UNDP (2011) 'Fast facts: UNDP-ACT in Cyprus , CCMC', kaynağa ulaşım http://www.undp-act.org/data/fast_facts_ccmc.pdf (30 Ağustos 2011'de alınmıştır).

Vaka çalışması 6: KONTEA (Türkmenköy) Kültürel Mirası Koruma Projesi

Giriş

Türkmenköy (Kontea) Mesarya ovasında bir köydür. 1974 savaşının ardından, Kıbrıslı Rum sakinleri güneye göç etmek zorunda kaldılar ve Limasol bölgesindeki köylerde yaşayan Kıbrıslı Türkler bu köye yerleştirildiler. 1976 yılında Türkiye'nin Adana ilinden de az sayıda insan buraya yerleşti. 1975'den sonra Kontea, Türkmenköy olarak yeniden isimlendirildi fakat Kıbrıs Türkler Kontea adını halen yaygın olarak kullanmaktadırlar. Çevredeki köyler çoğunlukla Kıbrıslı Türkler'e ait veya karma iken, Kontea bir Kıbrıs Rum köyü idi. Eski sakinleri anlattıklarına göre, Kontea'daki Kıbrıslı Rumlar ve civar köylerdeki Kıbrıslı Türkler arasında geçmişte iyi ilişkiler vardı. Eski sakinler, Kıbrıslı Türkler ile iki toplumlu faaliyetlerde bulunma istekliliğini, geçmişteki bu iyi ilişkilere bağlıyorlar.

Projeyi başlatan ilk teşvik 2003 yılından sonra köy kilisesinin harap durumundan endişelenen eski sakinlerden geldi. Görüş alışverişi sonrasında BM fonlarına başvurup kiliseyi restore etmeye karar verdiler ve bu konuda biraz daha düşününce, tasarılarını köyün kültürel mirasını korumayı içine alacak şekilde genişlettiler. Eski sakinler 2006 yılında UNDP'ye başvurmadan önce kar amacı gütmeyen bir STÖ olan Kontea Kültürel Miras Vakfı'nı kurdu ve bir Kıbrıslı Türk ortak aramaya başladılar. Sonunda, Kıbrıs Türk Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği (KTMMOB) ile ortaklık kurup, UNDP-ACT'tan bir hibe aldı.

Proje, Rum Ortodoks kilisesinin ve kemerli yolların, bir Katolik mabedinin, diğer başka binaların ve tarihi kalıntıların renovasyonunu ve korunmasını içerir. 1965-66 yıllarında ekilen bir harnup ağacı fidanlığı da açık hava etkinliklerinin düzenlenebileceği Harnup Barış Parkı olarak geliştirildi. Kültürel Miras projesi iki toplumlu bir girişim olup katılımcı bir yaklaşıma sahiptir. Buna iki toplumun da katılımını içeren bir karar verme mekanizması dahildir. Proje ayrıca her iki uzman tarafın, ve süreci sahiplenme ve projenin gelişiminde söz sahibi olma fırsatına sahip olan eski ve yeni köy sakinlerinin dayanışmasına dayalıdır. Projenin somut sonucu olacak olan restore edilmiş binaların yanında birde manevi sonuc vardır ki bu da: iki toplumun bireyleri arasında oluşturulan kişisel bağlar ve birbirlerinin kültürlerini ve bakış açılarını daha iyi anlayabilmeleridir.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

Köyün şimdiki sakinleri proje ekip üyeleri ile görüşmeler aracılığı ile projeye dahil edildiler; bu katılım onlara toplumda değişim ve ilerlemeye katkı koyabileceğini gösterdi. Bu katılım ayrıca bir sahiplenme duygusu yarattı ve onlara toplum üyeleri olarak görüşlerine değer verildiğini gösterdi. Eski sakinlere ise Kıbrıslı Türkler'le iletişimin ve ortak hedefler doğrultusunda birlikte çalışmanın mümkün olduğunu gösterdi ve bu ilişki süreci onlara çalışmalarına devam etme güvenini verdi. Somut yararlar arasında Kontea'yı ziyaret etmenin nispeten kolaylaşması ve kendilerini güvende hissedip kültürel miraslarını görmekten keyif almaları sayılabilir. Bazı eski sakinler evlerinde başkalarının yerleşmiş olmasını veya evlerini ziyaret edemeyecek olmalarını kabul etmekte zorlandılar. Fakat, projeye katılmaları onlara öfke ve hayal kırıklığı duyguları ile olumlu bir şekilde başetmekte yardımcı oldu.

Proje destek ekibi, katılımcılarının kazandığı beceriler arasında kendi görüşlerini paylaşmayan kişilere diyalogu teşvik etmek amacı ile yaklaşmak, ve ikinci dilde pratik yapma şansı sayılabilir. Ayrıca, başlangıçta Kıbrıslı Türk ortak bulmakta ve fon başvurusu hazırlamada yaşanan zorluklara rağmen, eski köy sakinleri başarılı bir başvuru için gerekli beceri ve bilgi birikimini oluşturabildiler. Eski sakinler zorluklarla mücadele etmek ve değişime öncülük etmek durumunda kaldıkları için, proje onlara ayrıca liderlik becerilerini geliştirmek için bir platform sağladı. Yaşadıkları deneyimler ayrıca, benzeri projelere ilgi duyan başka gruplarla tecrübe ve bilgi paylaşmalarını sağlamaktadır.

Projenin ilk aşamalarında yeni köy sakinlerinin görüşleri katıldıkları köy toplantılarında alınmıştır. Onların projeye baştan dahil edilmesi, proje tarafından düzenlenen etkinlikler de dahil olmak üzere aktivitelere katılımı artırmıştır. Bazı aileler ise şüpheli yaklaşmış, daha fazla işin içine girmeden önce ne olacağını beklemektedirler. Bu proje iki toplumlu yaklaşımların güven artırmaya, ve nüfusun önemli bir bölümü için kültürel mirası korumaya olan katkısını göstermek, ve böylece kişilerin toplumsal aktiviteye katılma potansiyelini artırmak açısından bir fırsattır. Resmi dayanışmanın yanısıra, öğrenilenler diğer toplum içi gelişim konularına ve zorluklara da uygulanmıştır.

Projenin katılımı teşvik eden özelliği hem uzmanlarda hem de proje genelinde güveni artırmaya yardımcı olmuştur. Proje kırsal nüfusun iki toplumlu aktivitelere katılmaları için ender bir fırsat ve bir neden sunmaktadır, ve tehditkar olmayan karşılıklı iletişim, iki toplumlu aktivitelere şüphe ile bakmaları bile içine alacak şekilde katılımı genişletti.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

Proje Türkmenköy'ün eski ve yeni sakinleri arasında başka türlü oluşmasına imkan olmayan temas ve diyalogu başlatdı. Kıbrıslı Türk yerli sakinlerden oluşan proje yönlendirme komitesi, şimdiki köy sakinleri, Kıbrıslı Türk çekirdek ekip ve eski sakinler arasında köprü vazifesi üstlenmiştir. Bu da, köylüler arasında diyalogu teşvik ederek şimdiki köy sakinlerinin meselelerini çekirdek ekibe iletmelerini sağladı. Proje lideri tarafından düzenlenen ek aktiviteler her iki toplumdaki kişilere birbirlerini tanıma fırsatları sundu, ve projenin ilerleyişi daha çekingen duran köylülerin bazı endişelerini hafifletti.

Tüm paydaşların katılımının sağlanması ve birlikte ortak bir amaç doğrultusunda çalışmalarını sayesinde, proje bu toplumda iki toplumlu ilişkiler için yeni alanlar ve yeni bir altyapı oluşturmaktadır. Proje çalışmalarının dışında da dostluklar gelişmesine yol açıldı. Bunun yanında proje yerlerinden edilmiş kişiler ve farklı politik görüşe sahip olanlar gibi birbirleri ile ilişki kurmayacak kişileri bir araya getirdi. Köyün korunması konusu her iki toplum için ortak bir mesele olarak görülmektedir.

Proje tarafından düzenlenen etkinliklere katılan bazı kişiler önceden iki toplumlu iletişime karşıydılar. Fakat, projeye duydukları ilgi ve diğer toplumun bireyleri ile buluşma deneyimi iki toplumlu etkinliklere katılma konusunda onların bakış açılarını ve isteklerini değiştirdi. Proje ayrıca, diğer toplum hakkında bazen politikacılar ve medyada ifade edilen olumsuz ve önyargılı görüşlerden uzak, alternatif bir bilgi kaynağı sağladı. Ortak bir vizyon ve ortak yarar doğrultusunda oluşturulan güven, iki taraftan katılımcıların bu projeyi Kıbrıs sorununa daha geniş bir çözüm için küçük bir adım olarak görmelerini sağlamaktadır.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

Projeye destek kazanmak ve bürokratik engelleri aşmak için iki topluluğun da nüfuzlu kişileri ile bağlantıları kullanılması gerekli oldu. Önemli kurumlara ve gruplara ile (ör. kilise ve farklı devlet kurumları) kurulan bağlantılar yanlış bilgilendirme ve olumsuz tepkileri önlemeye yardımcı oldu. UNDP-ACT ile ilişkiler köyün şimdiki sakinlerine uluslararası fon sağladı, ve UNDP şimdi bu projeyi başarılı bir proje uygulama örneği olarak göstermeyi düşünmektedir.

Ayrıca yerel işletmeler için turizmi geliştirmeyi ve aynı zamanda restore edilmiş bina ve alanların süregelen bakımı ve kullanımını kapsayacak şekilde projeyi ilerletmek için ek kaynak oluşturulması planlanıyor. Projenin şu anda adanın iki yanında da mevcut politikayı etkileme gücü olmamasına rağmen, uluslararası kurumlardan ve özellikle de UNDP'den oldukça ilgi görmektedir. Bunun yanında, proje Kıbrıs Türk toplumundaki yerel otoritelere bu tür projelerin yerel kişiler tarafından desteklenmesi durumunda, Kıbrıs sorunu üstündeki politik veya ideolojik pozisyonlardan taviz vermeden de sosyal ve ekonomik yararlar getirebileceğini göstermiştir. Proje ayrıca her iki toplumun otoritelerinin benimsediği barış içinde bir birlik politikası dahilinde iki ana toplumun neler elde edebileceklerine örnek oluşturmaktadır.

Vaka çalışması 7: Gençlik Örgütleri – HASDER ve Soma Akriton

Giriş

Daha önce yapılan araştırmalar⁸ Kıbrıs'taki gençlerin daha yaşlı nesillere kıyasla diğer toplumla ilişki kurma ihtimallerinin daha az (%31.4'e kıyasla %12), Yeşil Hat'ı geçmiş olma ihtimallerinin daha az (%30.6'a kıyasla %19), ve diğer topluma karşı olumsuz bir tavıra sahip olma ihtimalinin daha yüksek (%38'e kıyasla %28.6) olduğunu göstermektedir. Halbuki, eğer iki toplumlu bir politik anlaşma gerçekleşecekse, gençlerin buna yapıcı bir şekilde katkı koymaya hazır olmaları gerekir. Bu vaka çalışması iki STÖ'nün; bir Kıbrıs Rum ve bir Kıbrıs Türk, gençleri bu sürece nasıl dahil ettiğine ve iki ana toplum arasında güven ve uzlaşım sağlamasına koyduğu katkıya odaklanır.

Soma Akriton 1998 yılında gençler tarafından kurulmuş ve yönetilen bir Kıbrıslı Rum gençlik örgütüdür. Örgütün amacı gençleri pratik, yaratıcı ve eğlenceli aktivitelere katmak, önemli sosyal ve çevre konularında farkındalıklarını artırmak, ve onları aktif vatandaşlar olmaya ve topluma olumlu katkı koymaya teşvik etmektir. Örgüt barış, ırkçılık, çevre ve güvenlik gibi konularda çeşitli aktiviteler düzenler. Lefkoşa'da Soma Akriton'un 200 aktif üyesi ve Baf'da kardeş grubu bulunmaktadır. Örgüt 2002 yılından bu yana barış geliştirme çalışmalarına aktif olarak katılmaktadır.

HASDER Halk Sanatları Derneği, 1977 yılında Kıbrıslı Türkler tarafından kurulan ve 2001 yılında vakıf haline gelen, ilk folklor derneğidir. HASDER, Çocuklar, yetişkinler ve orta yaşlılar da dahil olmak üzere her yaş grubundan üyesi olan, Ada çapında en popüler halk sanatı derneklerinden biridir. Vakfın amacı Kıbrıs folklorünü korumak ve tanıtmaktır. Derneğin genç insanlara alan ve aktiviteler sunan çocuk ve gençlik kulüpleri, bir Halk Sanatları Enstitüsü, ve pratik kurslar sunan geleneksel bir el sanatları atölyesi bulunmaktadır. HASDER, Management Centre tarafından başlatılan Kıbrıs Türk STÖ Ağı'nın bir üyesidir. Dernek, ağ tarafından düzenlenen aktivitelere katılır ve destekler; bunun içinde Kıbrıs meselesinde bir anlaşmaya varmak için iki ana toplumun liderlerine destek vermek de vardır.

Her iki örgüt de UNDP-fonlu Kıbrıs Gençlik Gelişimi Ağı'na üyedirler ve bu ağ aracılığı ile Kıbrıs Rum ve Kıbrıs Türk toplumundan gençlikle ilgili çalışmalar yapan on örgüt ile işbirliği yapmaktadırlar. HASDER ve Soma Akriton ayrıca tek toplumlu ve çok toplumlu etkinlikler, yaz kampları ve çalıştaylar düzenleyerek, hem kendi toplumlarındaki gençlerin gelişimi hem de ada çapında gençler arasında farkındalık ve güveni artırmak için çalışmaktadır.

Bulgular

Bağlayıcı yön: toplum içinde kapasite geliştirme, katılım, bağlılık ve güven

Her iki sivil toplum örgütü kendi üyelerinin özgüven ve becerilerini farklı şekillerde geliştirmektedir. Soma Akriton gençleri yurt dışında eğitim seyahatleri gibi daha yoğun aktivitelere katmadan önce, kısa ve daha az bağlılık gerektiren iki toplumlu aktiviteler ile aşamalı olarak hazırlar. Benzer bir şekilde, çok az profesyonel çalışma deneyimi ve uzmanlık deneyimi olmayan HASDER gençlik klübü üyeleri, gençlik klübüne katılımları sayesinde kendilerini daha yararlı ve yetkili hissettiklerini ifade ettiler. Bunun yanında, gençlik klübünün genç profesyonel olan üyeleri örgüte bilgi ve becerileri ile katkı koymaktadırlar.

Her iki sivil toplum örgütü deki liderlik konumunda olan gençler daha gelecekteki herhangi bir çözüm için gençlerin diğer toplumla ilişki kurma kapasitelerini artırmanın gerekli olduğunu kabul ediyorlar. Soma Akriton ve HASDER için katılımcıların yeni bilgi ve beceriler elde etmelerine yardımcı olmak temel bir amaçtır ve bunu gençleri araştırmaya, eleştirel düşünmeye ve yeni deneyimler elde etmeye destekleyerek başarmaktadırlar. Soma Akriton ve HASDER ayrıca yaşça daha büyük olan üyelerinden bilgi ve tecrübelerini genç üyelere aktarmalarını sağlamaktadır;

⁸ Sitas, A., Latif, D. and Loizou, N. (2007) Prospects of Reconciliation, Co-Existence and Forgiveness in Cyprus in the Post-Referendum Period, PRIO Report 4/2007. (kaynağa ulaşım www.prio.no/files/manual-import/Kibris/1740_Report_4_07.pdf, 30 Ağustos 2011'de alınmış)

Cumartesi günleri yer alan toplantılarda her yaş grubu kendinden genç ilk gruba yardımcı olur. HASDER gençlik klübü gençlerin kişisel gelişiminde önemli bir rol oynar ve onların inanç ve değerlerini ve aynı zamanda sosyal çevrelerini şekillendirmeye katkı koyar. Gençlik klübü aktiviteler ve projeler aracılığı ile resmi öğretim sistemi dışında etkileşimli öğrenme fırsatları sağlar.

Her iki grup da gençleri toplumları için önemli olan konularla ilgilenmeye aktif olarak cesaretlendirir. Örneğin, Soma Akriton liderliği, genç üyelerini aktivitelerinin medyada yer almasını sağlamak için ilişkiler kurmak ve ısrarcı olmak konusunda desteklemekte ve cesaretlendirmektedir; HASDER ise güncel yerel ve küresel meselelere dair düzenli aktiviteler planlamaktadır. Soma Akriton UNDP'den diğer toplum gruplarına kadar farklı kurumlar ve gruplar ile ilişkiler kurup, aktivitelerini duyurmakta ve diğerlerinin deneyimlerinden yararlanmaktadır. HASDER mesajını geniş kitlelere ulaştırmak için, çoğunlukla toplumda hakim medyanın ilgisini çekmeyi hedefleyen etkinlikler düzenleyerek bağlılık sağlamaktadır; bu etkinlikler aynı zamanda diğer STÖ'lere kendi çalışmalarını duyurmak için bir platform sunmaktadır. Her iki grup da Lefkoşa'dadır fakat büyüklüğü ve örgütsel gelişiminden dolayı HASDER şehir dışına da ulaşan düzenli etkinlikler yapmaktadır.

Her iki örgüt de zaman içinde velilerin de güvenini kazandıklarından dolayı, veliler bu sivil toplum örgütünün düzenlediği iki toplumlu aktiviteler konusunda güvenmektedirler. Bunun yanında, farkındalık kampanyaları, deneyim paylaşımı, gençlerin çalışmalarını sergilemek, ve basın duyuruları toplum ile bilgi ve kaynak paylaşımına yardımcı olmaktadır.

Köprü kurmak açısından: toplumlar arasında ilişkileri ve karşılıklı dayanışma duygusunu geliştirmek

Soma Akriton ve HASDER arasında hafta sonu kamp aktiviteleri gibi sosyal ilişkiler kurma fırsatları ile başlayan, ve yıllar içinde politik duruma göre yoğunluğu değişen uzun soluklu bir dayanışma söz konusudur. Çeşitli eğlenceli ortak aktiviteler ve etkinlikler gençler için diyalog ve dostluk ortamı sağlar. Her iki örgüt de Kıbrıs Gençlik Gelişim Ağı'na üyelikleri sayesinde genç üyelerine sunabilecekleri ek fırsatlara ulaşabilirler. Çocuklarının bu etkinliklerdeki güvenliği konusunda ailelerin endişelerine cevap vermek, ve arkadaşları tarafından diğer toplumla ilişki kurdukları için potansiyel alay veya eleştiri konusu olmaları konusuna çözüm bulmak, bu gençlik örgütlerinin karşılaştığı süregelen zorluklardandır.

Birleştirici yön: bağlantılar, kaynaklar, ve politika etkileme

Genel olarak, STÖ'lerin kamu politikası geliştirmekle uğraşanlar ile ilişkileri geçmiş yıllarda politikayı etkileme konusunda pek etkili olmamaktadır. Bu konu kısmen sivil toplumun değerinin takdir edilmemesinden kaynaklanır. Sivil toplum birçok girişim ve ağ ile seslerini ve etkilerini güçlendirerek bunu aşmayı denemiştir. HASDER kendi üyelerinin ihtiyaçları doğrultusunda ve aynı zamanda genel olarak sivil toplumun rolü ve değerinin tanınması için kampanyalara katkı koymaktadır.

Hem Soma Akriton hem de HASDER Kıbrıs Gençlik Gelişim Ağı aracılığı ile UNDP ile işbirliği içinde çalışmaktadır. Ağdaki örgütlerin hepsi gençlik içerikli olmasa da Soma Akriton ve HASDER için daha stratejik konumda olan örgütlerle temas geliştirme ve iki toplumlu aktiviteler için yararlı ortaklar bulma fırsatları sunmaktadır.

İki örgüt ayrıca kendi toplumları içindeki diğer ağlara da üyedirler. HASDER Kıbrıs Türk STÖ Ağı'nda temsil edilmektedir, Soma Akriton ise Kıbrıs Gençlik Konseyi'nin bir üyesidir. Soma Akriton ve HASDER üyeleri eğitim seyahatleri ve iki toplumlu buluşmalardaki tecrübelerini anlatmak ve toplumlarındaki güncel meseleler ve sorunlara cevap vermek amacı ile radio ve televizyon programlarına katılmaktadırlar.

Tartışma konusu: fark yaratmak

Yukarda özetlenen vaka çalışmaları, Kıbrıs'ta STÖ'lerin sosyal kapitalin bağlayıcı, köprü kurucu ve birleştirici olma yönünden nasıl katkı koyduklarını ve bu sayede iki ana toplum arasında güven ve uzlaşmayı nasıl geliştirdiklerini gösterir. Vaka çalışmaları sivil toplum girişimlerinin başarısını etkileyen iç ve dış etkenlere ve aynı zamanda zorluklara yol açan etkenlere dair derin bir iç görü sunmaktadır. Ayrıca, bu zorluklarla başetmek ve bundan sonraki uygulamaları geliştirmek için faydalı olabilecek anahtar konular da belirlemektedir.

Bonding (bağlayıcı) sosyal kapital: toplum değerlerini ve aktivitelerini geliştirme

STÖ'ler, uygun bir destek altyapısı geliştirme yoluyla ağların başlatılmasını ve desteklenmesini sağlayarak, sivil toplumu kapasite geliştirme programları ile güçlendirip özgüven artırarak, ve daha aktif ve bilgili bir toplumun oluşmasını teşvik ederek Kıbrıs'ta birbirine daha bağlı toplumlar oluşturulmasına katkı koymaktadır. Bunun yanında nüfusun ulaşılması zor ve ötekileştirilmiş kesimleri de dahil, toplumun daha önce sivil toplum hareketine katılmamış kesimleri ile çalışmayı da başarmış olur. Görünürlüğü ve verimliliği artırarak ve sivil toplumun çeşitli konularla uğraşmaktaki rolünü ve değerini insanlara göstererek, STÖ'lere karşı kamu güvenini artırmaktadır. STÖ'ler ayrıca ortak hedefler doğrultusunda çalışma yaklaşımlarını teşvik ederek birbirine daha bağlı toplum anlayışına katkı koymaktadır.

Bridging (köprücü kurucu) sosyal kapital: toplumlar arasında ilişkileri teşvik etme

STÖ'ler kendi toplumlarının kapasitelerini geliştirerek kazanılan beceri ve özgüveni, diğer bir toplumdaki bireyler ile bağlantılarının seviyesini ve potansiyelini artırmak için yönlendirebildi. Buna ortak aktiviteler ve diyalog geliştirme, bağlantıların kurulması için yapıların veya süreçlerin kalitesinin geliştirilmesi, iki toplumun insanların birbirlerine bağımlılığı anlayışının geliştirilmesi veya artırılması, ve her iki toplumun da birbiriyle bağlantılar kurma isteğinin artırılması dahil olmaktadır.

Tüm bunlar, her iki toplumun da bölünmüşlükten orataya çıkan konuları ele almak için farkındalığını ve yeterliliğini artırmaktadır. Vaka çalışmaları, çalışmalara dahil edilen paydaşların iki toplum arasında bağlantıları teşvik etmek ve köprüler kurmak, ve aynı zamanda her iki toplumun ihtiyaçlarını daha geniş küresel bağlamda ele almak için gerekli yeni fikirler ve yaklaşımları nasıl keşfettiklerini ve benimsediklerini vurgulamaktadır.

Linking (birleştirici) sosyal kapital: nüfuzu ve kaynakları olanlar ile bağlantıları güçlendirme

Kıbrıs'ta sivil toplum ile güç ve etkiye sahip olanlar (politikacılar, devlet kurumları ve politika yapıcılar) arasındaki ilişkiler genellikle oldukça zayıf olduğu, fakat bunun yanında Avrupa Komisyonu (AK) ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) gibi uluslararası fon sağlayıcılar ile ilişkilerin daha fazla gelişmiş olduğu görülmektedir. Bu tür ilişkiler, Kıbrıs STÖ'lerindeki yerel siyasal ağırlığı olan şahıslar ve kamu kurumlarının güvenlerini artırabilir ve ayrıca yurttaş katılımı, katılımcı demokrasi ve sosyal içermeye ilgili Avrupa standartlarının (veya diğer) uygulanmasına dair politikaların geliştirilmesini etkileyebilir.

STÖ'ler, medyaya bağlantı kurarak ve mevcut ilişkileri geliştirerek ve bunun yanında medyada bağımsız bir biçimde yer alma, hem sivil toplum hem de diğer haber konularının ana akım medyada yer alma standartlarını geliştirerek ve STÖ'lerin kendilerini tanıtmalarını destekleyerek barışın inşa edilmesine yönelik çalışan herkesin sesini duyurdu.

Tartışma konusu: Karşılaşılan zorluklar

Yaptığımız araştırmaya göre STÖ'lerin karşılaştıkları bazı zorlukları da belirlendi. INTRAC ise, bu zorlukları iç meseleler, dış ilişkiler ve politik kısıtlamalar diye ayırdı.

İç meselelerin etkisi

Sürdürülebilirlik ve devamlılık

Kıbrıs'ta STÖ'lerin kapasitelerini etkileyen üç önemli sorun arasında sürdürülebilirlik ve finansman bulma; personel konusu ve ağların korunması yer almaktadır. Öncelikle ilk zorluk (bazı vaka çalışmalarında görüldüğü üzere) finansman kaynaklarının çeşitlendirilebilmesidir. Kıbrıs Rum toplumunda halihazırda yürürlükte olan mevzuata göre sadece kayıtlı derneklere yapılan bağışlar için vergi muafiyetleri sağlandığı için ve bu nedenle pek çok STÖ hariç tutulduğundan, finansman sağlamak karmaşık bir durumdur. Ancak; Kıbrıs Rum toplumdaki mevzuat, STÖ'lerle yapılan görüşmeler sonucunda bu tür sosyal yardımları almaya hak kazanabilmeleri için kamu yararı için çalışan örgütlerin kayıt edilmesini sağlamak için bu rapor yazıldığı zaman gözden geçirilmekteydi. AB üyeliği de finansman kaynakları ve uluslararası işbirliği için bir yol sunabilecek olan çeşitli uluslararası platformlara katılmak da dahil olmak üzere çeşitli fırsatlar sağlamaktadır. Özel sektörden destek almak daha da zordur. Şirketlerde gelişmiş sosyal sorumluluk programlarının çok az olması, özel sektörden çok az destek alınması anlamına gelmektedir. İş dünyasıyla olan ilişkiler, en azından konferanslar ve kültürel etkinlikler gibi dikkat çekebilecek ve katılım sağlayabilecek olan etkinlikler için tanıtım yapılması karşılığında finansman sağlanmasına odaklanabilir.

İkinci sorun ise personel devir/yenilenme oranının yüksek ve takım ruhu yaratılmasının zor olmasıdır. Her ne kadar son CIVICUS raporu⁹ 2005 yılından beri olumlu gelişmelerin olduğuna işaret etse de sektör hâlâ daha iş teminatı verememekte ve cazip fırsatlar sağlayamamaktadır. Öte yandan, proje finansmanlarının kısa vadeli olması sorunu daha da ağırlaştırmaktadır. Netice itibarıyla; sivil toplumda çalışanlar, kamu veya özel sektörde daha güvenilir fırsatlardan yararlanmak istediklerinden, nispeten daha yüksek oranda devir/ yenilenme ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda da her ne kadar bazı kişiler sivil toplumda daha az zahmetli veya gönüllü faaliyetlerde aktif olarak görev almaya devam etse de sektör, paha biçilemez deneyim ve uzmanlık kaybetmekte ve bunun da devamlılığın olmamasıyla sonuçlanmaktadır. Personel değişiklikleri takımdaki uzmanlık ve motivasyonu teşvik edebilirken, personel değişiminin sıklıkla olması, takım ruhunun gelişmesinin altını kazıyabilir. Daha büyük destek örgütleri, çekirdek kadrolarını belirli bir süre ellerinde tutarak ve diğerlerini danışman olarak zaman zaman işe alarak devamlılık seviyelerini sürdürmekte başarılı olmaktadır. Bu, daha geniş stratejik hedefler düşünülürken finansman sağlayan kurumlar ile hizmet sağlayıcılar tarafından ele alınması gereken bir konudur.

Üçüncü, etkin bir biçimde çalışabilmek açısından kilit bir değişken olan ağların korunmasıdır. Ancak STÖ'ler ağları çalışır vaziyette tutmakta, özellikle zaman ve personel gibi kaynakların kısıtlı olması nedeniyle sorun yaşamaktadır. ENGAGE projesi gibi girişimler, STÖ'ler ve diğer kurumlara (finansman kurumları), kurulan ağa personelin gerekli zamanı ayırabilmeleri için kaynak sağlayarak bu sorunun ele alınmasında yardımcı oldu.

İzleme ve değerlendirme

İzleme ve değerlendirme prosedürlerin proje tekliflerinde her zaman bulunmadığı görülmektedir. Bu, Kıbrıs hakkında yapılan araştırmalarda bulunan genel bir husustur. Projelerin dış değerlendirmeleri için belirli bir bütçe ayrılmadığında değerlendirmenin yürütülmesi için hiçbir kapasite bulmaması anlamına gelir. Bazen dış değerlendirmeler, ENGAGE projesinde olduğu gibi ön proje tekliflerinde yer alır. Bu değerlendirmeler, özellikle süreç ve etki odaklı olduklarında, gelecekte yapılacak olan uygulamaların geliştirilmesi için paha biçilemez bilgiler sağlayabilir. Güven ve barış inşa edilmesinin teşvik edilmesi de dahil olmak üzere alınan sonuçların tanımlanması, STÖ'lerin karşılaştıkları diğer bir zorluktur. Bu, bir sonraki fon sağlama (finansman) programlarının ele alınması gereken bir konudur.

⁹ CIVICUS (2011) 'Civil Society Index Report for Cyprus: A Map for the Future – 2011' (Kıbrıs Sivil Toplum Endeks Raporu: Gelecek için Harita- 2011), Nicosia: MC-Med ve NGO-SC.

Dış İlişkilerin etkisi

Toplum içinde ve toplumlar arasında ilişkiler

STÖ'ler toplum içinde ve toplumlar arasında ilişkiler kurmaya çalışırken, sivil topluma katılımı genişletmek, farklı dil sorununu çözmek, Kıbrıs toplumundaki ciddi güvensizliği aşmak, ve sivil toplum hareketinin profilini yükseltmek için medya ile çalışma konusunda zorluklarla karşılaşır.

Organize edilen etkinlik ve faaliyetlere katılımın sağlanmasında Kıbrıs'ta sivil toplumun karşılaştığı inkar edilemeyen bir zorluk vardır. Özellikle Yakın zamanda siyasi bir çözüm potansiyelinin olmadığı bir ortamda iki toplumlu faaliyetleri için bu durum bilhassa geçerlidir. Birçok sivil toplum çalışanı gönüllüdürler ve kendi STÖ'lerinin dışındaki etkinlik ve faaliyetlere katılmak, zaman ve enerji açısından insanlara ekstra bir külfet getirebilmektedir. STÖ veya şahıslara katılımı sonucu artı bir değer elde edecekleri eğitim düzenlemek yoluyla ilgili artırılabilir. Daha büyük sivil toplum destek örgütleri, bu boşlukları tespit etmek için ihtiyaç tespitleri aracılığıyla bu sorunun çözülmesinde yardımcı olmaktadır. Bu konu diğer bir şekilde, eğitim oturumları kısa tutularak ve sadece yeni bilgi ve becerilerin pratik uygulaması odaklı olarak düzenecek çözümlenebilir.

İkinci bir zorluk dil konusudur. Resmi iki dil olan Rumca ve Türkçe'nin ikisinin birden toplum genelinde konuşulmadığı için iki toplumlu etkinlikler uzun zamandır İngilizce olarak düzenlenmektedir. Bu durum, nüfusun İngilizce'yi az veya hiç konuşmayan kesimini dışarıda bırakmaktadır, ve bundan dolayı da söz konusu etkinlikler ayrıcalıklı ve elit kesime yönelik gibi algılanmaktadır. Pahalı olmasına rağmen, proje tekliflerine simultane tercüme hizmeti de dahil edilmelidir. Kıbrıs toplumunda STÖ'lere karşı geleneksel olarak çok az güven hissedilmekte ve örgütler bu güvensizliği aşmak için çalışmalarına daha açık ve şeffaf bir yaklaşım getirerek, profesyonellik geliştirerek, etkin çalışmayı artırarak, ve halk ile daha fazla ilişki kurarak aşmaya çalışmaktadırlar. Gençlerle Çalışma vaka çalışması, iki kurumun gençlerle ilişki kurmak ve onları iki toplumlu aktivitelere katmak için gerekli bir önşart olan velilerle iyi ilişkiler geliştirip onların güvenini kazanmaya örnek oluşturur.

Son olarak, STÖ'ler son zamanlarda Kıbrıs'ta STÖ hareketinin medyada yer almaması konusunu çözmek için birçok başarılı çaba göstermiştir. Bu çabalara CCMC ve Bağımsız Medya Merkezi'nin kurulması, ve STÖ aktivitelerinin medyada yer alması için gazeteler, radio ve televizyon ile işbirliği dahildir. Fakat, örnek olarak televizyon programlarındaki politik ve sosyal konulardaki tartışma programları halen ender olarak sivil toplum profesyonellerini misafir etmektedir. Buna yakın geçmişte bir istisna, Kıbrıs sorunu ile ilgili olan Kıbrıs 2015 projesinin yaptığı nüfus anketi araştırmasının medya ve halkın kayda değer ilgisini çekmesi olmuştur. Vaka çalışmaları, CCMC gibi destek STÖ'lerinin diğerlerine bu becerileri geliştirmek ve uygun ilişkiler için girişimde bulunmak konularında nasıl yardımcı olduklarının bazı örneklerini göstermektedir.

Yeşil Hat ötesinde çalışmak

CYINDEP, CCMC ve ENGAGE gibi yeni ortak girişimler, iki toplumlu çalışmalar için hazırlıkların toplumsal bölünmüşlüğü aşacak şekilde nasıl yapılabileceğine dair eşsiz ve değerli bir iç görüş sağlar. Bu yaklaşım ada genelindeki sorunlara çözüm bulmak için toplumlar arasında paralel yapılar veya süreçler oluşturmayı içerebilir.

Diğer toplumda düzenlenmiş aktivitelere katılımcı çekmek ayrı bir sorundur. Bu durum özellikle de Yeşil Hat'ı bir ebeveyn ile veya ebeveyn izni ile bir yetişkinin refakatinde grup içinde geçmesine izin verilen gayri reşit olanların katıldığı etkinlikler için geçerlidir. Bu tür etkinlikler, sürecin bir parçası olarak veliler ile ilişki kurmak ve onların güvenini kazanmayı de içerdiğinden, daha fazla planlama zamanına ihtiyaç vardır.

Bir başka hassas konu da Kıbrıs Türk toplumunda aktivitenin yapılacağı yerin seçimidir. Burada herhangi bir etkinliğin durumu belirsiz veya 1974 öncesinde Rum malı olan bir mekanda yapılması birçok Kıbrıslı Rum katılımcı için güçlü bir caydırıcı unsurdur.

Politik kısıtlamaların etkisi

Kıbrıs'ta hakim politik kültür ve sivil topluma - özellikle de uzlaşım konusunda çalışmalar yapan kesime - karşı tutumlar sivil toplumun veya vatandaşların barış süreci de dahil olmak üzere genel olarak politik süreçlere katılımına fırsat vermemektedir. Bu durum, Kıbrıs toplumunda vatandaşların özellikle aşağıdaki konularda ülkelerinin yönetiminde oynayabilecekleri etkili rol açısından ciddi bir eksikliği gösterir:

- ihtiyaçlarına daha iyi cevap verecek kamu politikasının oluşturulmasını etkilemek;
- vatandaş katılımına (AB de dahil) uluslararası standartlar getirmek; ve
- sivil topluma barış müzakerelerinde üst düzeyde bir rol sağlamak.

Bu durum, (politikacılar da dahil olmak üzere) halk figürlerinden ve nüfus kesimlerinden (hem sağ hem de sol görüş dahil olmak üzere) şüphe ve düşmanlık gösterilmesi şeklinde göze çarpmaktadır. STÖ'ler bu durumu, lobicilik potansiyellerini güçlendirerek aşmaya çalışmaktadır. Bu çalışmalar arasında, değişimi etkilemek ve değişim yaratmak için Avrupa kurumları da dahil olmak üzere uluslararası organlarla ağ ve ilişki oluşturmak yer almaktadır. STÖ'lerin etkin bir biçimde lobi oluşturmaları çok zordur; çünkü bu alanda verilen eğitimler çok sınırlı ve siyasi kararlar ise kapalı kapılar arkasında alınmaktadır.

Anahtar Öneriler

Aşağıda araştırmamızdan öğrendiklerimize dayanan bazı anahtar öneriler yer almaktadır; bunlar Kıbrıs'ta sivil toplum örgütlerinin çalışmalarını geliştirmeleri için bazı yöntemleri ve onların karşılaştığı bazı zorlukları ele alır.

İletişim

- iki toplumlu etkinliklerin odağının diğerler toplumda yaşayan bireyler ile biraraya gelme olması yerine, etkinliğin temasal amacına kaydırmak ve söz konusu etkinliğin katılımcılar için önemini vurgulamak;
- gazeteciler ile ilişkiler geliştirmek, kolayca kullanılabilir ilginç malzeme sunmak;
- devlet yetkililerinin, politik partilerden veya kamu kurumlarından bireylerin tartışmacı olarak yer aldığı TV ve radio programlarına davet edilmek için gayret göstermek;
- herhalgi bir anlaşma sonrası durumda faaliyet göstermenin zor olacağını kabul etmek ama bu konuda çözümler üretmek ve ileriye gitmek için birlikte çalışma istekliliğini vurgulamak;
- mevcut başarılı dayanışma örneklerinin altını çizerek, bunları iyi uygulama örnekleri olarak göstermek.

Daha geniş bir kitleye ulaşmak

- belli gruplar için tek toplumlu tartışmalar düzenleyerek, bu konulara ilgi duyan ama genelde sivil toplum etkinliklerine katılmayacak kişileri çekmek;
- akıllıca hedeflenmiş etkinlikleri ve uygun mekanlar ile birleştirmek, ve etkinliklere anahtar paydaşları dahil etmek;
- sivil toplumun görünürlüğünü artırmak için televizyon, radyo ve gazeteleri kullanmak ;
- STÖ'lerle veliler arasında sürekli iletişim sayesinde güvene dayalı güçlü ilişkiler kurarak, velilerin güvenlik konusundaki endişelerini azaltmak ve böylece bir toplumdan gençlerin diğer toplumda yer alan etkinliklere katılımını artırmak. Bu durumun en iyi gerçekleşeceği örgütler güçlü kökleri olan ve kendi toplumlarında güvenilirliğe sahip olanlardır.
- etkinliklerin yer aldığı mekanların mülkiyeti konusunun net olarak belirtilmesi ile, özellikle Kıbrıslı Rumlar'ı aktivitelerin kontrolleri dışındaki bölgede bir Kıbrıs Rum arazisi/binası içinde yapılmadığı konusunda ikna etmek.

Stratejik gelişim

- somut ürün veya çıktılara yol açacak gerçek ortak meseleler konusunda girişimler geliştirmek;
- Kıbrıs Türk ve Kıbrıs Rum personelin birlikte çalışacağı ortak çalışma durumları geliştirmek;
- günlük veya sık sık teması destekleyecek, iletişim için ortak alanlar yaratmaya yatırım yapmak;
- iki toplumlu ilişkileri ilerletmek için çalışmanın yanında, her iki toplumda da çeşitliliğe karşı kabul ve saygıyı geliştirecek bir yaklaşım benimsemek;
- uluslararası en iyi uygulama örneklerine dayalı, ve politik etkilerden uzak olup iki toplumdan araştırmacıları birleştirecek bilimsel araştırmalara yatırım yapmak;
- daha fazla kişiyi çekmek için, Lefkoşa ve Limasol gibi büyük yerlerin dışındaki girişimleri yerel otoriteler ve yerel toplumda köklenmiş gruplar ile ortaklık içinde artırmak.

Savunuculuk ve lobicilik faaliyetleri

Vatandaşın aktif katılımında kabul edilen uluslararası standartları yakalamak için, sivil toplumun kamu politikası geliştirmede ve barış müzakerelerinde aktif bir rol oynayabilmesi çok önemlidir. Finansman için rekabet, çatışmaların çözümüne yaklaşımlarda farklılıklar, projeler arasındaki iletişimde zorluklar, ve kısıtlayıcı bir politik ve yasal bağlam gibi engellerin olduğunu kabul etsek de, sivil toplum barış girişimlerinin daha büyük bir etkiye sahip olması için aşağıdakiler gereklidir:

- savunuculuk ve lobicilik yapma kapasitesini geliştirmek;
- birleşik bir barış oluşturma yaklaşımı sağlamak için çalışmalarını koordine etmek;
- politik bir çözümün ortak faydalarını vurgulamak;
- diğer STÖ'lerin yanısıra her seviyeden aktörlerle ilişkiler geliştirmek;
- politika yapıcıları ve politikacıları etkilemek için bir lobi stratejisi geliştirmek;
- politika yapıcılara ve politikayı etkileyenlere, sivil toplumun çeşitli konulara yapıcı ve değerli katkılar koyabilmek için tecrübe ve uzmanlığa sahip olduğunu göstermek.

Daha fazla bilgi için

Yaptığımız araştırmaya dayanan aşağıdaki dokümanları ücretsiz olarak INTRAC web sitesinden indirebilirsiniz www.intrac.org:

- Bu kitapçıkta INTRAC'ın özetlemeye çalıştığı, araştırmacılar tarafından hazırlanan yedi vaka çalışması (İngilizce);
- Bu araştırmanın çerçevesini açıklayan ve ana konuları ile bulguların tanıtan özetini bir Bilgilendirme dokümanı (Türkçe, Rumca ve İngilizce);
- Sivil Toplum Örgütleri için, öğrenilen dersleri içeren ve araştırmamıza dayalı olarak pratik öneriler sunan bir El Kitabı (Türkçe, Rumca ve İngilizce);
- 21-22 Ekim 2011 tarihinde Kıbrıs'ta Lefkoşa'da INTRAC işbirliği ile düzenlenmiş olan iki günlük bir etkinliğin Konferans raporu (İngilizce).

Bu kitapçıkta adı geçen Kıbrıs'taki kurumlar ve projeler:

The Management Centre (Yöneticilik Merkezi, MC-Med)
"Engage – Barışa Sen de Katıl" Projesi
Sivil Toplum Destek Merkezi (NGO SC)
Tarihsel Diyalog ve Araştırma Merkezi (AHDR)
Kıbrıs Toplum Medya Merkezi (CCMC)
KONTEA (Türkmenköy) Kültürel Miras Vakfı
Kıbrıs Türk Mimar ve Mühendisler Odaları Birliği (KTMMOB)
Soma Akriton
HASDER
Kıbrıs Gençlik Gelişim Ağı

www.mc-med.eu
www.engage4peace.org
www.ngo-sc.org
www.ahdr.info
www.cypruscommunitymedia.org
www.konteaheritage.com
www.ktmmob.org

www.somaakriton.com.cy
www.hasder.org
www.multiculturalcyprus.org

Uluslararası Fon Verenler ve Vakıflar

UNDP-ACT
Avrupa Konseyi: Kıbrıs Temsilciliği
Anna Lindh Vakfı
Avrupa Yardım ve Kalkınma STK Konfederasyonu

www.undp-act.org
<http://ec.europa.eu/Kıbrıs>
www.euromedalex.org
www.concordeurope.org

Diğer yararlı linkler

Kıbrıs STÖ Rehberi

www.ngosincyprus.org (Rumca)
www.sto.medyamerkezi.org (Türkçe)

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edildi ve INTRAC tarafından uygulamaya konuldu.

INTRAC
International NGO Training and Research Centre